

ГРЕЧАНОПОДІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ

**до Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади
до 2027 року**

Криворізький район

Дніпропетровська область

2026

ЗМІСТ

ЗМІСТ	2
ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ.....	5
ВСТУП.....	6
1 ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ.....	7
2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО	15
Кліматичні умови та зміна клімату.....	18
Атмосферне повітря.....	22
Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.....	23
Водні ресурси.....	24
Водопостачання та водовідведення.....	24
Відходи.....	26
Протипожежна та безпекова інфраструктура.....	26
Стан біорізноманіття. Зелені насадження і природоохоронні зони. Екологічна мережа.	27
Земельні ресурси та ґрунти.....	30
Акустичне навантаження та фактори фізичного впливу.....	34
Стан здоров'я населення.....	34
3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ	36
1. Ймовірний вплив на атмосферне повітря.....	37
2. Ймовірний вплив на водні ресурси.....	37
3. Ймовірний вплив на клімат.....	38
4. Ймовірний вплив на відходи.....	38
5. Ймовірний вплив на акустичне навантаження та фізичні фактори.....	38
6. Ймовірний вплив на земельні ресурси.....	38
7. Ймовірний вплив на біорізноманіття, природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини.....	39
8. Ймовірний вплив на здоров'я населення та інфраструктура.....	39
4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ.....	40
Забруднення атмосферного повітря та зміна клімату.....	42
Забруднення водних об'єктів.....	42
Загрози земельним ресурсам і ґрунтам.....	42

Загрози біорізноманіттю, об'єктам та територіям природо-заповідного фонду, потенційним об'єктам Смарагдової мережі.....	42
Здоров'я населення.....	43
5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ.....	46
6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ.....	49
Вплив на атмосферне повітря.....	49
Вплив на водні ресурси.....	49
Вплив на земельні ресурси та ґрунти.....	49
Вплив на біорізноманіття та природні екосистеми.....	50
Вплив на клімат та енергоспоживання.....	50
Вплив на відходи.....	50
Вплив на здоров'я населення.....	50
Вторинні, кумулятивні та синергічні наслідки.....	50
Коротко-, середньо- та довгострокові наслідки.....	51
Загальна оцінка наслідків.....	51
7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП.....	52
Заходи у сфері охорони атмосферного повітря.....	52
Заходи щодо охорони водних ресурсів.....	52
Заходи щодо охорони земельних ресурсів та ґрунтів.....	52
Заходи у сфері поводження з відходами.....	52
Заходи щодо збереження біорізноманіття та озеленення територій.....	53
Заходи щодо зменшення шумового та фізичного впливу.....	53
Заходи щодо захисту здоров'я населення.....	53
Організаційні та управлінські заходи.....	53
8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ.....	55
«Нульовий сценарій» (відмова від реалізації Стратегії).....	55
Альтернативний сценарій «Реалізація окремих заходів Стратегії».....	55

Сценарій «Прийняття та реалізація Стратегії».....	55
Опис способу здійснення стратегічної екологічної оцінки.....	56
Ускладнення, що виникали під час здійснення СЕО.....	56
9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ.....	58
Основні завдання моніторингу.....	58
Моніторинг стану атмосферного повітря.....	58
Моніторинг водних ресурсів.....	58
Моніторинг стану земель та ґрунтів.....	58
Моніторинг у сфері поводження з відходами.....	58
Моніторинг біорізноманіття та зелених насаджень.....	59
Моніторинг здоров'я населення.....	59
Організація здійснення моніторингу.....	59
Періодичність та результати моніторингу.....	59
10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ).....	65
11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ.....	66

ПЕРЕЛІК СКОРОЧЕНЬ

- **ВПО** – внутрішньо переміщені особи
- **ВРП** – валовий регіональний продукт
- **ГДК** – Гранично допустима концентрація
- **ДДП** – Документ державного планування
- **ЄС** – Європейський Союз
- **ІТ** – інформаційні технології
- **МСБ** – Малий та середній бізнес
- **ОВНС** – Оцінка впливу на навколишнє середовище
- **ОДА** – обласна державна адміністрація
- **ООН** – Організація Об'єднаних Націй
- **ПАТ** – Публічне акціонерне товариство
- **ПЗФ** – природно-заповідний фонд
- **РГ** – Робоча група
- **СЕО** – Стратегічна екологічна оцінка
- **ТПВ** – Тверді побутові відходи
- **ТГ** – територіальні громади
- **SWOT-аналіз** – аналіз сильних і слабких сторін, можливостей та загроз

ВСТУП

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) є важливим елементом підготовки документів державного планування та спрямована на врахування екологічних вимог під час прийняття управлінських рішень. Її основною метою є забезпечення екологічної безпеки, збереження природних ресурсів і створення умов для сталого розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада.

СЕО дозволяє ще на етапі планування оцінити можливі наслідки реалізації запланованих заходів для довкілля та населення, що дає можливість уникнути або зменшити негативний вплив у майбутньому. Такий підхід сприяє більш ефективному використанню природних ресурсів і врахуванню екологічних аспектів у процесі розвитку громади.

Під час проведення стратегічної екологічної оцінки аналізуються можливі впливи на атмосферне повітря, водні та земельні ресурси, рослинний і тваринний світ, природні території, а також на умови проживання та здоров'я мешканців громади. Окрему увагу приділено питанням поводження з відходами, якості питної води, енергоефективності та екологічної безпеки території.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку підготовлено відповідно до вимог законодавства України, зокрема Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку». У документі наведено характеристику сучасного стану довкілля Гречаноподівська сільська територіальна громада, визначено основні екологічні проблеми, проаналізовано ймовірні наслідки реалізації запланованих рішень та запропоновано заходи для попередження або зменшення можливого негативного впливу.

Проведення СЕО сприяє прийняттю більш обґрунтованих і збалансованих рішень у сфері розвитку громади, забезпечує врахування екологічних факторів під час планування та створює передумови для підвищення якості життя населення і збереження навколишнього природного середовища.

1 ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Стратегія розвитку є основним документом середньострокового планування Гречаноподівська сільська територіальна громада, який визначає пріоритети соціально-економічного розвитку, напрями просторового та інфраструктурного розвитку, а також механізми підвищення якості життя населення, забезпечення безпеки, екологічної збалансованості та раціонального використання природних ресурсів.

Необхідність оновлення Стратегії зумовлена суттєвими змінами соціально-економічних умов розвитку держави та громади внаслідок повномасштабної збройної агресії російської федерації проти України. Це призвело до трансформації державної регіональної політики, а також зміни безпекових, демографічних, економічних та екологічних викликів.

Стратегія розроблена відповідно до вимог чинного законодавства України, зокрема:

- Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закону України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки;
- Стратегії розвитку відповідної області;
- Основних засад державної екологічної політики України до 2030 року;
- Цілей сталого розвитку України до 2030 року.

Стратегія визначає стратегічне бачення розвитку громади та систему стратегічних і оперативних цілей, спрямованих на формування економічно спроможної, безпечної, екологічно збалансованої та соціально згуртованої територіальної громади Гречаноподівська сільська територіальна громада.

Основною метою Стратегії є забезпечення сталого розвитку громади шляхом підвищення якості життя населення, розвитку економічного потенціалу, модернізації інфраструктури, посилення безпеки та екологічної стійкості, а також створення сприятливих умов для інвестицій та розвитку підприємництва.

Стратегія визначає чотири ключові стратегічні цілі:

- сталий економічний розвиток громади;
- висока якість життя (екологія, безпека, інфраструктура);
- розвиток людського і соціального капіталу (освічена, адаптивна, згуртована громада);
- розвиток інфраструктури та територіальної стійкості.

У межах цих стратегічних цілей визначено систему оперативних завдань, спрямованих на:

- стимулювання інвестиційної активності та розвитку підприємництва;
- створення нових робочих місць та розвиток місцевої економіки;
- покращення стану навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки;
- розвиток систем водопостачання, водовідведення та управління відходами;
- підвищення енергоефективності та модернізацію інфраструктури;
- формування безпечного та безбар'єрного середовища;
- підвищення якості соціальних, освітніх, медичних та адміністративних послуг;
- розвиток культурного, спортивного та громадського простору;
- посилення інституційної спроможності громади.

Стратегія має комплексний характер і охоплює економічну, соціальну, екологічну, інфраструктурну та безпекову складові розвитку території. Її реалізація здійснюється через виконання планів заходів, місцевих програм, інвестиційних проєктів та інших управлінських рішень.

Структура цілей складається з 4 стратегічних цілей, 23 оперативних цілей та 62 завдань (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1 Структура стратегічних, оперативних цілей та завдань Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади на період до 2027 року.

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1. РОЗВИТОК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОЇ ЕКОНОМІКИ	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
1.1. Формування сприятливого середовища для малого та середнього бізнесу.	1.1.1. Розвиток інфраструктури підтримки бізнесу в громаді
	1.1.2. Підтримувати ініціативи розвитку місцевого бізнесу
	1.1.3. Програма розвитку та підтримки ФОП
1.2. Розвиток місцевих ринків збуту продукції.	1.2.1. Забезпечено та залучено локальні канали збуту продукції (ярмарки, ринки, кооперативи)
	1.2.2. Просування місцевої продукції та розширення ринків збуту (брендинг, онлайн-торгівля, співпраця з містами)
1.3. Розвиток аграрного, виробничого або туристичного потенціалу.	1.3.1. Підвищено ефективність аграрного виробництва
	1.3.2. Розвиток переробки сільськогосподарської продукції
	1.3.3. Розвиток підприємництва у виробничій сфері
	1.3.4. Розвиток зеленого та сільського туризму
1.4. Створення нових робочих місць.	1.4.1. Забезпечено робочі місця у сфері аграрного виробництва та переробки
	1.4.2. Залучено інвесторів для створення нових підприємств
	1.4.3. Розвиток самозайнятості та соціального підприємництва
1.5. Залучення інвестицій	1.5.1. Сформовано інвестиційно привабливе середовища
	1.5.2. Розробка та просування інвестиційних пропозицій громади
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА. ПОКРАЩЕННЯ ЗДОРОВ'Я ЖИТЕЛІВ ТА АКТИВНИЙ ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
Підвищення екологічної обізнаності жителів, організація програм освіти і екологічного виховання молоді.	2.1.1. Проведення інформаційно-просвітницьких екологічних кампаній
	2.1.2. Впровадження екологічної освіти у закладах освіти
	2.1.3. Залучено населення до екологічних ініціатив
	2.1.4. Розвиток партнерства з екологічними організаціями
Модернізація інфраструктури. Підвищення якості медичної допомоги та охорони здоров'я.	2.2.1. Забезпечено медичні заклади сучасним обладнанням та медичними виробами
	2.2.2. Облаштовано безпечні умови у закладах охорони здоров'я
	2.2.3. Забезпечено доступності медичних послуг для населення
Впровадження сучасної системи поводження з відходами.	2.3.1. Розбудова системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів
	2.3.2. Оптимізація системи збору та вивезення відходів
Збереження природних ресурсів.	2.4.1. Рациональне використання земельних та водних ресурсів
	2.4.2. Відновлення та охорона природних територій

Розвиток зелених зон.	2.5.1. Створення та благоустрій зелених зон
	2.5.2. Утримання та догляд за зеленими насадженнями
Реалізація заходів з енергоефективності.	2.6.1. Будівництво потужностей сонячних електростанцій
	2.6.2. Підвищено енергоефективність бюджетних установ
	2.6.3. Будівництво трансформаторних підстанцій та ліній електропередач
	2.6.4. Впровадження відновлюваних джерел енергії
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3. РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТА СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
3.1. Розвиток освіти, культури, спорту та охорони здоров'я	3.1.1. Модернізація та розвиток відповідних закладів
	3.1.2. Підвищено доступність та якість послуг
	3.1.3. Забезпечення доступу до якісного та безпечного харчування у закладах освіти шляхом розвитку сучасної інфраструктури їдалень (харчоблоків)
	3.1.4. Створено та облаштовано захисні споруди цивільного захисту (сховищ) у закладах загальної середньої освіти
	3.1.5. Безперешкодний доступ до якісної освіти - шкільні автобуси
	3.1.6. Облаштовано безпечні умови у закладах, що надають загальну середню освіту (протипожежний захист)
3.2. Підвищення якості та доступності соціальних і адміністративних послуг, цифровізація	3.2.1. Розвиток мережі державних ветеранських просторів
	3.2.2. Розширення доступності та якості соціальних і адміністративних послуг
	3.2.3. Впроваджено цифрові технології у сфері надання послуг
3.3. Розвиток молодіжної політики та громадської активності	3.3.1. Створено умови для розвитку та самореалізації молоді
	3.3.2. Розвиток громадської активності та волонтерського руху
3.4. Соціальний захист населення та підтримка вразливих груп	3.4.1. Розширено систему соціальної підтримки населення
	3.4.2. Підвищення доступності та якості соціальних послуг
3.5. Збереження культурної спадщини та згуртованість громади	3.5.1. Збереження та популяризація культурної спадщини
	3.5.2. Посилення згуртованості громади
СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 4. РОЗВИТОК ІНФРАСТРУКТУРИ ТА БЛАГОУСТРОЮ	
<i>Оперативні цілі</i>	<i>Завдання</i>
4.1. Покращення якості води і забезпечення доступності систем водопостачання та каналізації	4.1.1. Модернізація та розвиток систем водопостачання
	4.1.2. Покращення якості питної води та впровадження систем очищення
	4.1.3. Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням
4.2. Ремонт і будівництво доріг та	4.2.1. Формування якісної дорожньої та придорожньої інфраструктури в громаді

системи комунікації	4.2.2. Забезпечено захист від шкідливої дії вод населених пунктів (підтоплення), створено безпечні умови життєдіяльності населення
4.3. Підвищення ефективності комунальних послуг та управління витратами на енергоносії. Впровадження енергоефективних технологій	4.3.1. Модернізація систем комунального господарства та зменшення втрат ресурсів
	4.3.2. Впровадження енергоефективних технологій
	4.3.3. Підготовлено та введено в експлуатацію об'єкти призначені для поховання
4.4. Покращення доступності громадських послуг для мешканців	4.4.1. Покращення транспортної та фізичної доступності до послуг. Створення безбар'єрного маршруту.
	4.4.2. Посилення технічної спроможності цивільного захисту та територіальної оборони
	4.4.3. Запобігання виникнення пожеж, мінімізація їх наслідків, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.
4.5. Модернізація житлово-комунального господарства	4.5.1. Оновлення та розвиток інфраструктури ЖКГ
	4.5.2. Підвищення якості та ефективності комунальних послуг
4.6. Розвиток транспортного сполучення	4.6.1. Підготовлено соціальний рейс
	4.6.2. Покращення стану автомобільних доріг
4.7. Благоустрій територій, створення громадських просторів.	4.7.1. Благоустрій територій населених пунктів
	4.7.2. Підготовлено громадські простори

Стратегія розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада є невід'ємною складовою системи державного стратегічного планування та узгоджується з іншими документами стратегічного рівня. Зокрема, вона корелює з:

Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки (таблиця 1.2);

Стратегією розвитку відповідної області (таблиця 1.3);

Цілями державної екологічної політики України на період до 2030 року (таблиця 1.4).

Зв'язок Стратегії з зазначеними документами забезпечується шляхом узгодження стратегічних та оперативних цілей, що дозволяє інтегрувати розвиток Гречаноподівська сільська територіальна громада у загальнодержавну та регіональну систему планування, а також забезпечити ефективне використання державних, обласних та міжнародних ресурсів для реалізації пріоритетних напрямів розвитку (таблиця 1.2).

Таблиця 1.2 Зв'язок Стратегії з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021- 2027 роки

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Гречаноподівської громади	1. Формування згуртованої держави в соціальному, гуманітарному, економічному, кліматичному, екологічному, безпековому та просторовому вимірах	2. Підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів	3. Розбудова ефективного багаторівневого врядування
1. Розвиток конкурентоспроможної економіки	*	**	*
2. Екологічна безпека, покращення здоров'я жителів та активний захист навколишнього природного середовища	**	*	*
3. Розвиток людського потенціалу та соціальних послуг	**	*	**
4. Розвиток інфраструктури та благоустрою	**	*	*

Примітка:

** – високий рівень узгодженості стратегічних цілей;

* – часткова (опосередкована) узгодженість стратегічних цілей.

Стратегія розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада враховує основні положення Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, зокрема щодо:

- підвищення конкурентоспроможності територій;
- розвитку людського капіталу;
- формування комфортних та безпечних умов проживання населення;
- розвитку інфраструктури;
- підтримки економічної стійкості громад;
- впровадження принципів сталого розвитку та екологічної безпеки;
- адаптації територій до наслідків зміни клімату;
- відновлення та модернізації інфраструктури в умовах воєнного стану.

Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада спрямовані на реалізацію державної політики у сфері регіонального

розвитку через підтримку місцевого підприємництва, модернізацію інженерної та соціальної інфраструктури, підвищення енергоефективності, розвиток людського потенціалу та забезпечення екологічно безпечного середовища проживання населення.

Таблиця 1.3 Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Гречаноподівської СТГ із стратегічними цілями Стратегії розвитку Дніпропетровської області

<i>Стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року</i>	1 Розвиток конкурентоспроможної економіки	2. Екологічна безпека. Покращення здоров'я жителів та активний захист навколишнього природного середовища	3. Розвиток людського потенціалу та соціальних послуг	4. Розвиток інфраструктури та благоустрою
<i>1. Підвищення рівня конкурентоспроможності Дніпропетровської області</i>	**	*	*	*
<i>2. Забезпечення інтегрованого розвитку територій та підвищення якості публічних послуг задля збереження та розвитку людського капіталу</i>	*	*	**	*
<i>3. Розбудова ефективного регіонального та місцевого врядування.</i>	**	*	*	*
<i>4. Енергетична, цивільна та екологічна безпека як основа розвитку регіону</i>	*	**	*	**

Примітка:

** – високий рівень узгодженості стратегічних цілей;

* – часткова (опосередкована) узгодженість стратегічних цілей.

Стратегія розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада відповідає пріоритетам регіонального розвитку Дніпропетровської області та враховує стратегічні напрями регіональної політики, зокрема:

- розвиток конкурентоспроможної економіки регіону;
- підтримку малого та середнього підприємництва;
- розвиток аграрного сектору та переробної промисловості;
- модернізацію транспортної та комунальної інфраструктури;
- покращення екологічного стану територій;
- розвиток системи поводження з твердими побутовими відходами;
- забезпечення населення якісними освітніми, медичними та соціальними послугами;
- розвиток туристичного та рекреаційного потенціалу територій;
- зміцнення системи безпеки та цивільного захисту населення.

Реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада сприятиме досягненню регіональних цілей розвитку шляхом ефективного використання внутрішнього потенціалу громади, підвищення інвестиційної привабливості території, розвитку економічної активності та формування екологічно збалансованої інфраструктури.

Таблиця 1.4 Узгодженість стратегічних цілей Стратегії розвитку Гречаноподівської СТГ із цілями Державної екологічної політики України на період до 2030 року

Стратегічні цілі Стратегії розвитку Гречаноподівської СТГ	Ціль 1	Ціль 2	Ціль 3	Ціль 4	Ціль 5
1. Розвиток конкурентоспроможної економіки	*	**	**	*	*
2. Екологічна безпека, покращення здоров'я жителів та активний захист навколишнього природного середовища	**	**	**	**	*
3. Розвиток людського потенціалу та соціальних послуг	**	*	*	**	**
4. Розвиток інфраструктури та благоустрою	*	**	**	**	*

Примітка:

** – високий рівень узгодженості стратегічних цілей;

– часткова (опосередкована) узгодженість стратегічних цілей.

Роз'яснення цілей Державної екологічної політики України на період до 2030 року:

Ціль 1 – формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;

Ціль 2 – забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України;

Ціль 3 – інтеграція екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку;

Ціль 4 – зниження екологічних ризиків та мінімізація впливу на екосистеми, економіку та здоров'я населення;

Ціль 5 – удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління.

Стратегія розвитку Гречаноподівська сільська територіальна громада є узгодженою з ключовими документами державного та регіонального стратегічного планування, зокрема з Державною стратегією регіонального розвитку, регіональною стратегією області, Державною екологічною політикою України та Цілями сталого розвитку до 2030 року.

Проведений аналіз підтверджує високий рівень відповідності стратегічних цілей громади пріоритетам державної та регіональної політики, особливо у сферах економічного розвитку, екологічної безпеки, розвитку людського потенціалу та модернізації інфраструктури.

Загалом, Стратегія забезпечує інтеграцію громади у систему багаторівневого планування та сприяє сталому, збалансованому й безпечному розвитку території.

Стратегія розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області на період до 2027 року є комплексним документом державного планування, спрямованим на забезпечення сталого соціально-економічного розвитку території, підвищення якості життя населення, розвиток інфраструктури, зміцнення економічного потенціалу громади та забезпечення екологічної безпеки.

Проведений аналіз засвідчив, що стратегічні та оперативні цілі Стратегії узгоджуються з пріоритетами державної та регіональної політики, зокрема з Державною стратегією регіонального розвитку на 2021–2027 роки, Стратегією розвитку Дніпропетровської області, Основними засадами державної екологічної політики України до 2030 року та Цілями сталого розвитку України.

Реалізація Стратегії сприятиме формуванню економічно спроможної, безпечної, екологічно збалансованої та соціально згуртованої громади, створенню сприятливих умов для розвитку підприємництва та інвестиційної діяльності, модернізації житлово-комунальної та транспортної інфраструктури, розвитку людського потенціалу, підвищенню доступності та якості соціальних, медичних, освітніх і адміністративних послуг.

Заплановані заходи Стратегії мають комплексний та довгостроковий характер і спрямовані на забезпечення територіальної стійкості громади, підвищення енергоефективності, раціонального використання природних ресурсів, покращення екологічного стану території та адаптацію до сучасних безпекових і кліматичних викликів.

Таким чином, реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади створить передумови для сталого, збалансованого та безпечного розвитку території, підвищення конкурентоспроможності громади та покращення добробуту її жителів.

2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

Громада утворена 25 грудня 2016 року шляхом добровільного об'єднання територіальних громад відповідно до Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад».

У результаті об'єднання Степівська сільська рада реорганізована у Степівський старостинський округ, до складу якого увійшли населені пункти:

Степове, Кравці, Пологи, Подове, Озерне, Водяне, Кряжове.

У 2019 році до складу громади приєднано територію Олександрівської сільської ради, на базі якої створено Олександрівський старостинський округ, до складу якого увійшли населені пункти:

Олександрівка, Нове Життя.

Гречаноподівська сільська рада (адміністративний центр громади) включає населені пункти:

Миролюбівка, Свистунове, Гречані Поди, Красний Під, Калинівка, Трудолюбівка.

До створення громади частина населених пунктів входила до складу Розилюксембурзької сільської ради.

У 2020 році, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12 червня 2020 року № 709-р, територію громади затверджено у складі Криворізького району Дніпропетровської області.

Таким чином, до складу громади входить 15 населених пунктів, які об'єднані у старостинські округи та адміністративний центр.

Адміністративним центром громади є село Гречані Поди.

Площа території громади становить 24 860,2 га.

Чисельність населення станом на 01.01.2026 року становить 4095 осіб.

Громада має аграрну спеціалізацію та значний земельний потенціал, що формує основу економіки території.

Гречаноподівська сільська територіальна громада розташована у південно-західній частині Дніпропетровської області, у межах Криворізького району (представлена на Рис.1.3 Карта Гречаноподівської сільської ради)

Гречаноподівська сільська територіальна громада входить до складу Криворізького району Дніпропетровської області.

Відповідно до адміністративно-територіальної реформи 2020 року громада функціонує у складі укрупненого Криворізького району.

Загальна площа території громади становить 248 км², чисельність населення — 4095 осіб.

Густота населення становить 16,5 осіб на 1 км², що є характерним показником для сільських територій степової зони та свідчить про низьку щільність заселення.

Низька густота населення обумовлена значною часткою сільськогосподарських угідь, розосередженістю населених пунктів та демографічними процесами.

Територія громади розташована у степовій природно-кліматичній зоні України та характеризується рівнинним рельєфом, помірно-континентальним кліматом, родючими чорноземними ґрунтами та значними площами сільськогосподарських угідь. Природно-кліматичні умови є сприятливими для ведення сільського господарства, зокрема вирощування зернових та технічних культур, розвитку тваринництва та фермерства.

Громада має відносно вигідне географічне положення, оскільки розташована поблизу великого промислового центру — міста Кривий Ріг, що створює можливості для працевлаштування населення, розвитку торгівлі, логістики та підприємництва.

Гречаноподівська територіальна громада межує:

на заході - з Новолатівською громадою;

на сході – з Новописьською громадою,

на півночі - з містом Кривий Ріг, відстань до міста 20 км;

на півдні - межує з Широківською селищною радою.

Територія громади включає 15 населених пунктів, які з'єднані між собою автомобільними дорогами. Через територію громади проходять місцеві транспортні шляхи, що забезпечують зв'язок з районним центром, обласним центром та іншими населеними пунктами області.

(представлено в Таб.2.1. Відстань до адміністративного центру громади)

Загальна площа території громади станом на 01.01.2026 року становить близько 24,9 тис. гектарів (площа населених пунктів та кількість осіб представлена в Таб.2.2) Територія громади використовується переважно для сільськогосподарського виробництва, що визначає аграрну спеціалізацію громади.

Рис. 2.1 Карта Гречаноподівської сільської територіальної громади

Таблиця 2.1 Відстань до адміністративного центру громади.

№ з/п		Найменування населених пунктів, що входять до територіальної громади, із зазначенням адміністративного статусу	Відстань до центру територіальної громади, (км)
1		с. Гречані Поди (адмін.центр)	0
2		с. Калинівка	2,5
3		с. Красний Під	4
4		с. Миролюбівка	6,1
5		с. Свистунове	4,5
6		с. Трудолюбівка	5,4
7	Степівський старостинський округ	с. Степове	15,8
8		с. Водяне	10,2
9		с. Кравці	21,0
10		с. Кряжове	7,3
11		с. Озерне	24,0
12		с. Подове	10,4
13		с.Пологи	13,7
14	Олександрівський старостинський округ	с. Олександрівка	12
15		с. Нове Життя	14

Таблиця 2.2 Площа населених пунктів та кількість осіб станом на 01.01.2026 року

№ з/п	Найменування населених пунктів, що входять до територіальної громади, із зазначенням адміністративного статусу	Площа (га)	Кількість населення
1	с. Гречані Поди (адмін.центр)	193,05	524
2	с. Калинівка	49,4500	41
3	с. Красний Під	44,3200	132
4	с. Миролюбівка	213,9200	486

№ з/п	Найменування населених пунктів, що входять до територіальної громади, із зазначенням адміністративного статусу	Площа (га)	Кількість населення
5	с. Свистунове	77,5000	253
6	с. Трудолюбівка	100,2322	90
7	с. Степове	202,42	837
8	с. Водяне	82,3832	421
9	с. Кравці	25,6403	41
10	с. Кряжове	47,000	123
11	с. Озерне	39,1373	17
12	с. Подове	21,4106	2
13	с.Пологи	50,2411	86
14	с. Олександрівка	314,630	1033
15	с. Нове Життя	59,3211	9
	ВСЬОГО	1520,6558	4095

Кліматичні умови та зміна клімату.

Клімат Гречанопадівської сільської територіальної громади є помірно континентальним степового типу, характерним для південної частини Дніпропетровської області та Криворізького району. Громада розташована у степовій зоні України, що зумовлює спекотне та посушливе літо, відносно м'яку малосніжну зиму і значні сезонні коливання температур.

Для території громади характерні такі кліматичні особливості:

- середня температура повітря у січні становить близько $-4...-6$ °С;
- середня температура липня — $+22...+25$ °С;
- у літній період температура нерідко перевищує $+30$ °С;
- річна кількість опадів є порівняно невеликою — близько 400–500 мм на рік;
- найбільша кількість опадів припадає на теплий період року, переважно у вигляді короткочасних зливових дощів;
- взимку сніговий покрив нестійкий і часто супроводжується відлигами;
- характерними є посушливі явища, суховії та сильні вітри, особливо навесні та влітку.

Згідно з кліматичними діаграмами, на території громади переважають вітри північного, північно-східного та східного напрямків. Найвітряннішими місяцями є зимовий та весняний періоди. У теплу пору року спостерігається збільшення частки днів із температурою понад $+30$ °С, що свідчить про тенденцію до підвищення літніх температур.

Тривалість сонячного саява є значною, що створює сприятливі умови для ведення сільського господарства, вирощування зернових і технічних культур. Водночас недостатня кількість опадів та високий рівень випаровування формують ризики виникнення ґрунтових посух, деградації земель та підвищення пожежної небезпеки у літній період.

Кліматичні умови громади загалом є сприятливими для проживання населення та розвитку аграрного виробництва, однак сучасні зміни клімату проявляються у:

- збільшенні тривалості спекотних періодів;
- зменшенні стабільності снігового покриву;
- нерівномірності випадання опадів;
- зростанні частоти посух та екстремальних погодних явищ.

Такі тенденції потребують впровадження заходів адаптації до змін клімату, зокрема розвитку систем зрошення, озеленення територій, захисту ґрунтів та раціонального використання водних ресурсів.

Нижче подано інформацію щодо основних погодних характеристик громади (Рис. 2.2 – 2.7).

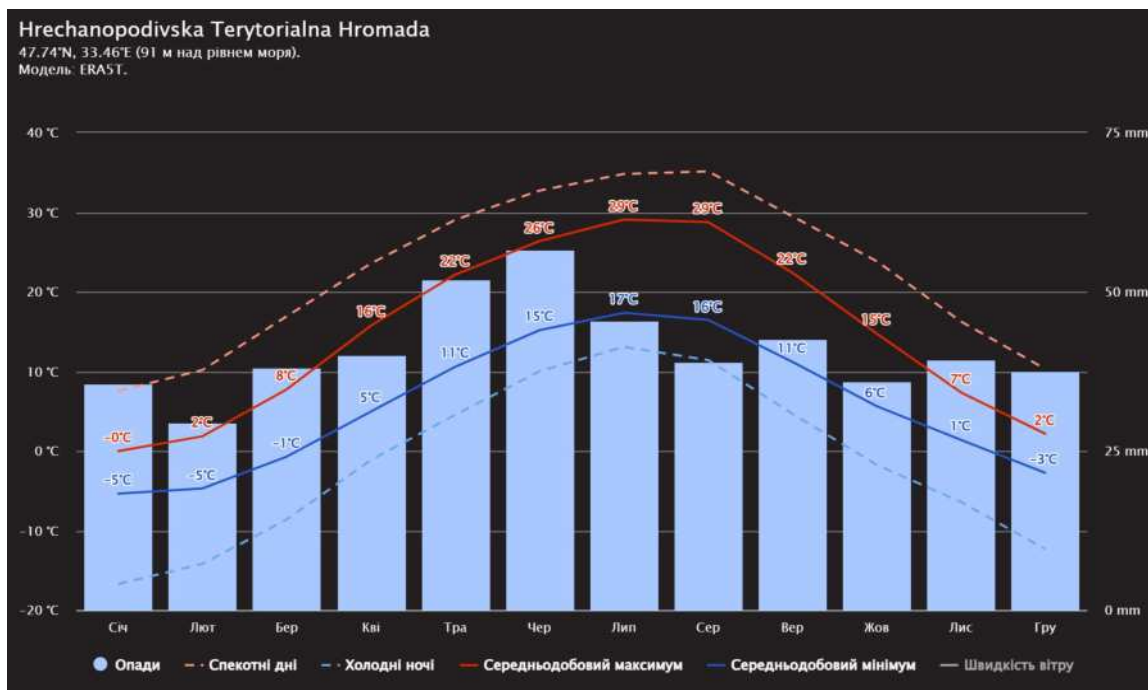

Рис. 2.2 Середні температури та опади

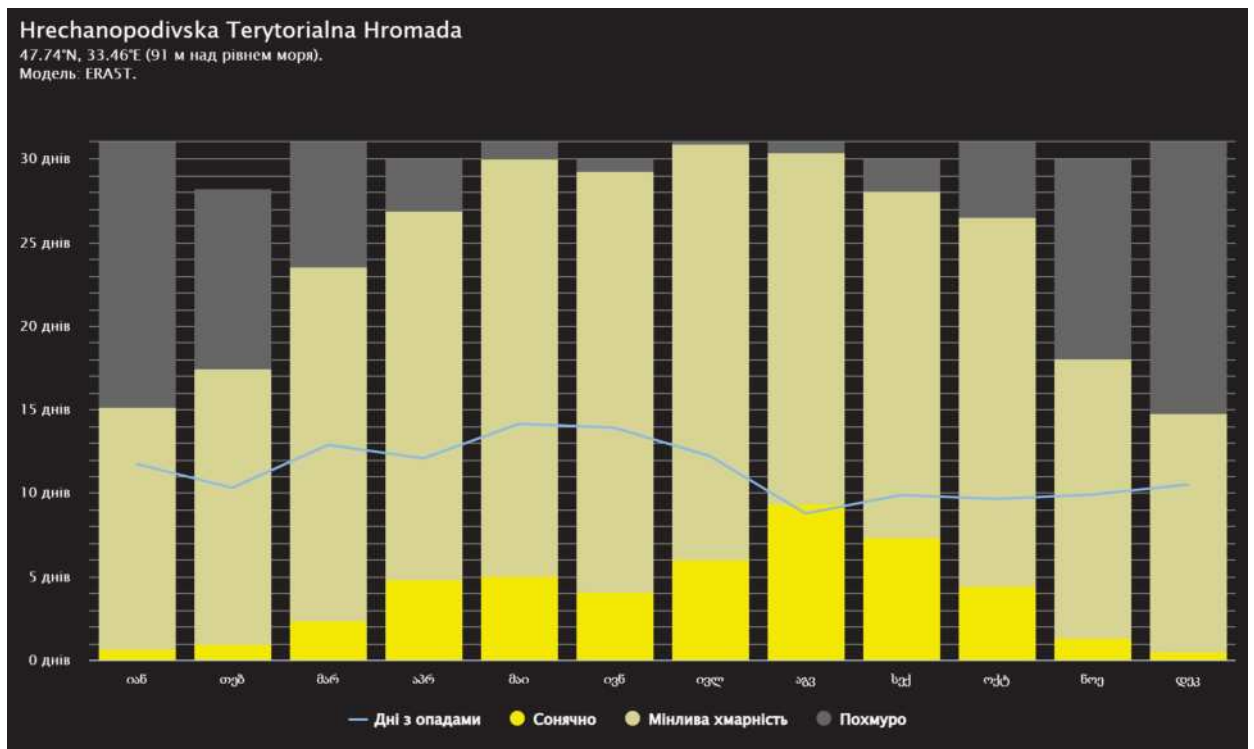

Рис. 2.3 Співвідношення кількості сонячних та хмарних днів

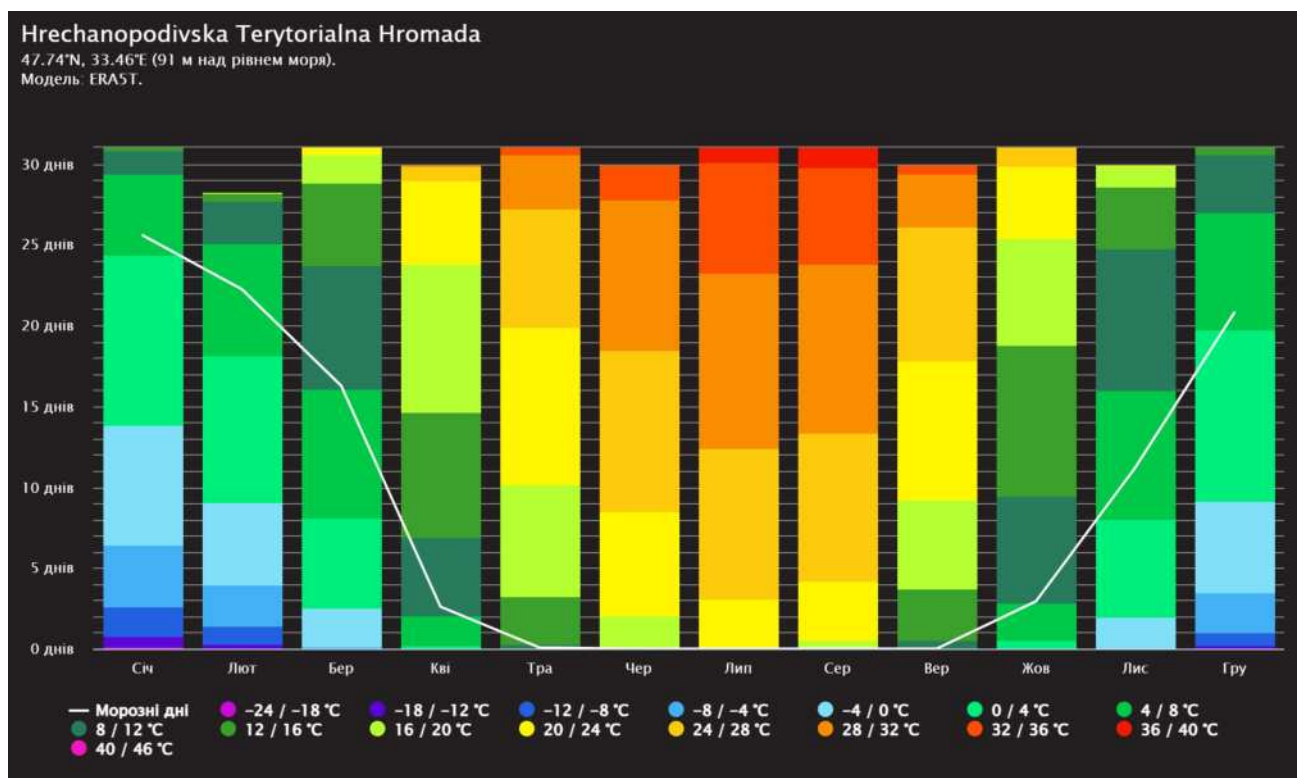

Рис. 2.4 Максимальні температури

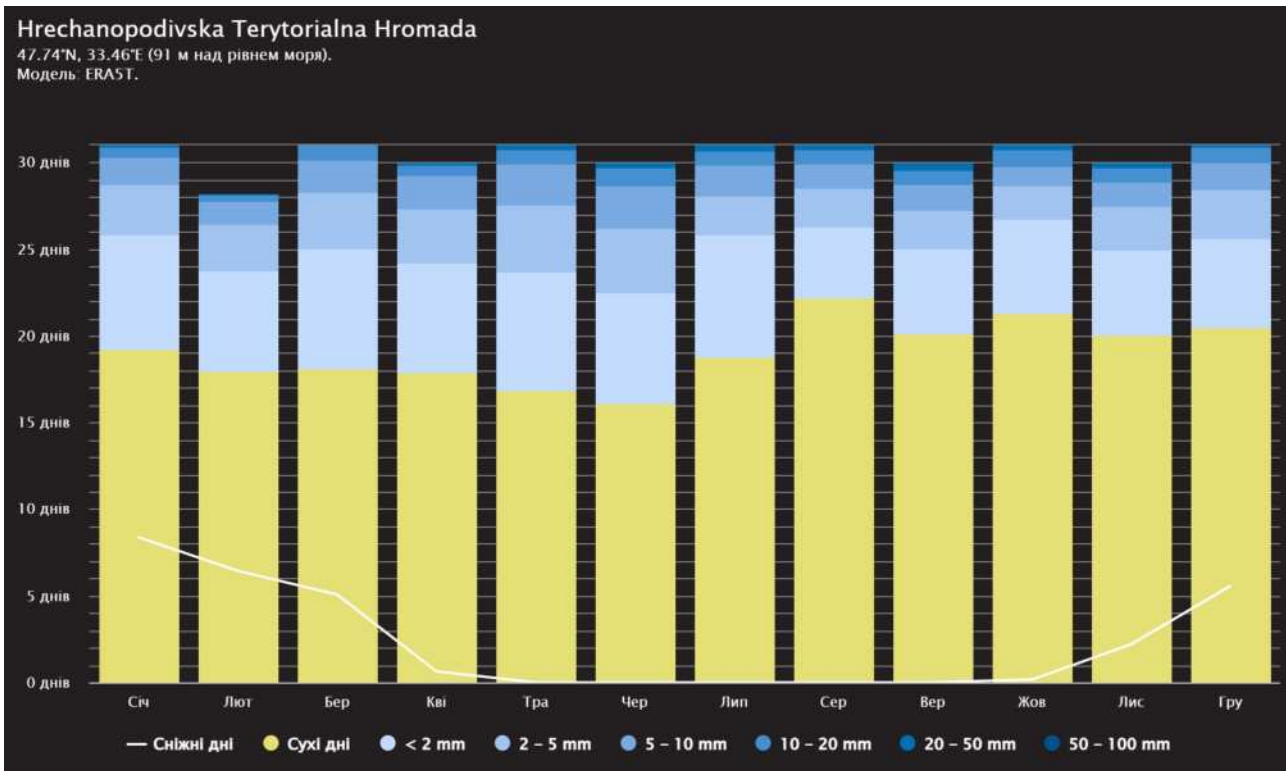

Рис. 2.5 Кількість опадів

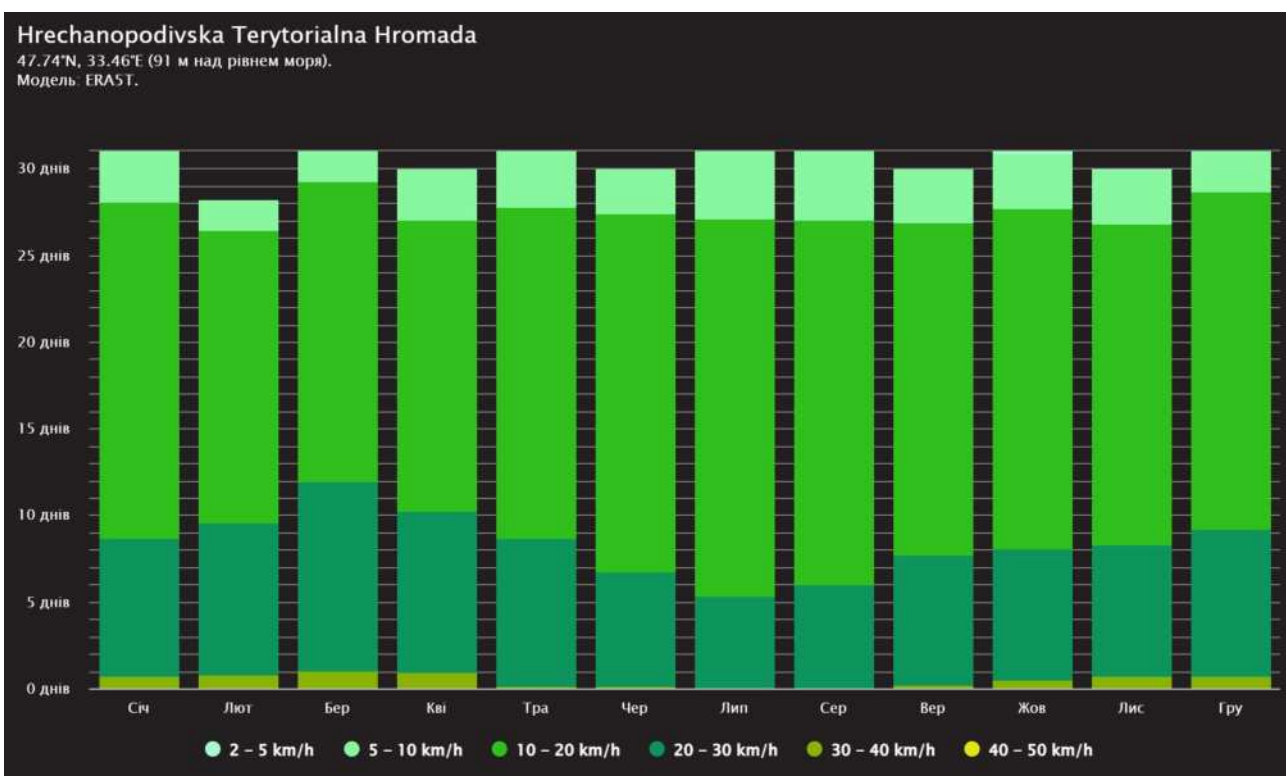

Рис. 2.6 Швидкість вітру

Hrechanopodivska Terytorialna Hromada

47.74°N, 33.46°E (91 м над рівнем моря).

Модель ERA5T.

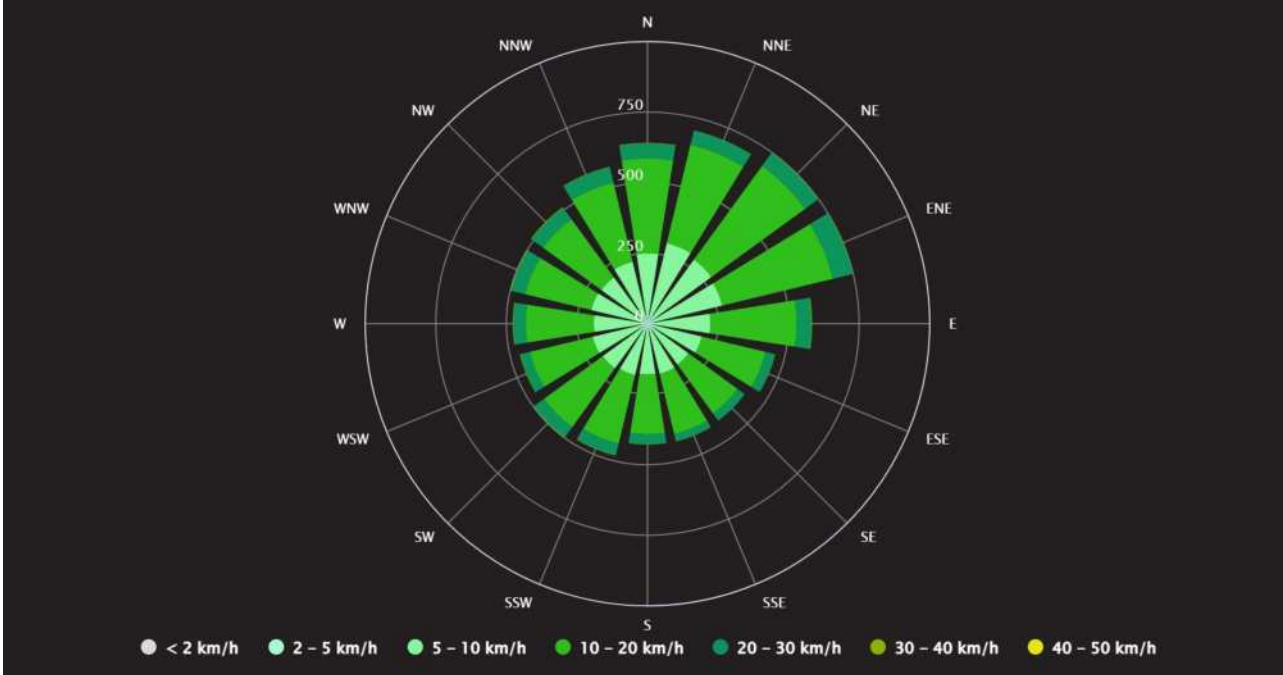

Рис. 2.7 Роза вітрів

Реалізація заходів Стратегії сприятиме підвищенню кліматичної стійкості території шляхом розвитку зеленої інфраструктури, впровадження енергоефективних заходів та модернізації інженерних мереж.

У разі не затвердження документа державного планування ризику негативного впливу змін клімату можуть посилюватися через відсутність комплексних адаптаційних заходів.

Стан довкілля на території громади формується під впливом господарської діяльності, функціонування житлово-комунального господарства, транспортної інфраструктури, агропромислового комплексу, а також природних факторів.

Атмосферне повітря

Стан атмосферного повітря на території Гречаноподівської сільської територіальної громади загалом характеризується як відносно задовільний.

Основними чинниками впливу на якість атмосферного повітря є:

- автотранспорт, зокрема транзитний рух автомобільними дорогами державного та місцевого значення;
- індивідуальні системи опалення у приватному житловому секторі (використання твердого палива, природного газу);
- діяльність сільськогосподарських підприємств (викиди пилу, аміаку, продуктів згоряння палива від сільськогосподарської техніки);
- спалювання рослинних залишків та побутових відходів населенням.

Клімат території громади помірно-континентальний, характеризується теплим літом, помірно холодною зимою, недостатньою кількістю опадів та частими посушливими періодами. Середньорічна температура повітря становить близько +8...+9 °С. Кліматичні умови загалом є сприятливими для ведення сільського господарства, але існує ризик посух, що впливає на врожайність сільськогосподарських культур.

Таким чином, географічне положення Гречаноподівської сільської територіальної громади характеризується сприятливими природними умовами, наявністю земельних ресурсів

та близькістю до промислового центру, що створює передумови для соціально-економічного розвитку громади.

На межі території громади свою діяльність здійснює АТ “ПВДГЗК”, ПАТ “АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ” промислові підприємства, які проводять значні викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря. Це негативно впливає на екологічний стан території та рівень антропогенного навантаження на довкілля.

Разом з тим, у періоди активних польових робіт та опалювального сезону можливе локальне підвищення концентрації пилу, продуктів згоряння палива та вихлопних газів.

З огляду на значну частку приватної житлової забудови та обмежене використання централізованих систем теплопостачання, в опалювальний період спостерігається локальне погіршення якості повітря, зокрема підвищення концентрацій твердих часток (пилу) та продуктів згоряння.

Додатковим фактором впливу є стан дорожнього покриття, значна частина якого не відповідає нормативним вимогам, що спричиняє утворення пилу, особливо в суху пору року.

Озеленення території, наявність лісових масивів сприяють природному очищенню повітря та зменшенню негативного впливу забруднюючих речовин

Важливим фактором покращення стану атмосферного повітря є наявність земель лісового призначення та зелених насаджень, які виконують природоохоронну та захисну функцію. Водночас актуальним залишається питання посилення екологічного контролю, недопущення спалювання рослинних залишків та проведення заходів з озеленення території громади.

Загалом екологічний стан атмосферного повітря громади можна оцінити як відносно сприятливий для проживання населення та ведення господарської діяльності.

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.

Радіаційний стан атмосферного повітря на території Гречаноподівської сільської територіальної громади оцінюється як стабільний та такий, що не перевищує природного радіаційного фону.

Територія громади не належить до зон радіоактивного забруднення та не зазнала значного впливу радіоактивних випадів. Рівні потужності експозиційної дози гамма-випромінювання знаходяться в межах природних фонових значень, характерних для центральної частини України.

Постійні джерела іонізуючого випромінювання, які могли б суттєво впливати на стан атмосферного повітря, на території громади відсутні. Радіаційне навантаження формується переважно за рахунок природних джерел, зокрема природних радіонуклідів у ґрунтах та будівельних матеріалах.

Систематичний моніторинг радіаційного стану здійснюється на регіональному рівні відповідними службами, зокрема підрозділами гідрометеорологічної служби та органами державного нагляду у сфері радіаційної безпеки. За наявною інформацією, перевищень допустимих рівнів радіаційного фону не зафіксовано.

Вплив радіаційного фактору на здоров'я населення громади є мінімальним і не має суттєвого значення у структурі факторів ризику.

Ймовірний стан атмосферного повітря, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У разі незатвердження документа державного планування можливе поступове погіршення стану атмосферного повітря внаслідок:

- зростання інтенсивності автотранспортних потоків без належного розвитку дорожньої інфраструктури;
- збільшення використання твердого палива через відсутність заходів з енергоефективності;
- збереження практики спалювання рослинних залишків та побутових відходів;

- відсутності системних заходів з озеленення територій та впровадження екологічно чистих технологій;
- недостатнього контролю за викидами забруднюючих речовин.

Це може призвести до підвищення рівня забруднення атмосферного повітря, збільшення концентрації пилу та шкідливих газів, що негативно впливатиме на стан здоров'я населення, зокрема сприятиме зростанню захворюваності органів дихання та серцево-судинної системи.

Водні ресурси

Гречаноподівської сільської територіальної громади представлені поверхневими та підземними водами, які мають важливе значення для забезпечення життєдіяльності населення, розвитку сільського господарства та підтримання екологічної рівноваги території.

До водного фонду громади належать ставки, балки, тимчасові водотоки та інші водні об'єкти загальною площею близько 58,0 га. Водні ресурси використовуються переважно для господарсько-побутових потреб, технічного водопостачання, ведення сільського господарства та частково для рекреаційних потреб населення.

Для покращення стану водних ресурсів громади необхідним є проведення заходів із модернізації систем водопостачання, очищення та благоустрою водойм, впровадження раціонального використання водних ресурсів, а також посилення природоохоронних заходів і екологічної просвіти населення.

Загалом стан водних ресурсів громади оцінюється як задовільний, однак потребує подальшої уваги щодо забезпечення екологічної безпеки та сталого використання водних об'єктів.

Водопостачання та водовідведення.

Загальна протяжність водопроводів мережі водопостачання (комунальна власність) - 127,037 км, замінено 123,491 км, потребує заміни 3,546 км, у тому числі по населених пунктах:

1. с. Степове – с.Кравці – загальна протяжність 27,246 км, замінено 25,8 км;
2. с. Олександрівка - загальна протяжність 27,706 км, замінено 27,706 км;
3. с. Миролобівка –с. Свистунове - загальна протяжність 11,946 км, замінено 11,069 км;
4. Гречані Поди –с.Пологи- загальна протяжність 60,116 км, замінено 58,916 км.

У населених пунктах Подове, Нове Життя, Озерне відсутнє централізоване водопостачання, в дані населені пункти здійснюється підвіз питної води.

Побудовано підкачувальних насосних станцій

- Підкачувальна насосна станція:

- с. Гречані Поди вул. Сипаренко 60 потужністю - 72 м³/год;
- с. Кряжове вул. Зелена 32 потужністю - 36 м³/год.

- Водонапірні башні:

- с. Степове потужність – 50 м³;
- с. Пологи потужність – 50 м³/год.

Станції зворотнього осмосу з попередньою фільтрацією води

- с. Гречані Поди – 1 станція;
- с. Миролобівка – 1 станція;
- с. Олександрівка – 1 станція;
- с. Степове – 1 станція;
- с. Водяне – 1 станція (встановлено в 2024 році).

Свердловини -1шт:

с. Олександрівка вулиця Лікарняна 31 при Олександрівській амбулаторії загальної практики сімейної медицини – 1шт. Встановлено в 2025 році, 62м.

Вода з очисних станцій надається мешканцям громади безкоштовно.

На території громади є шість колодязів.

Водопостачання на території Гречанопадівської сільської територіальної громади надає комунальне підприємство «Дар».

Система водовідведення розвинено недостатньо. У більшості населених пунктів громади централізоване водовідведення відсутнє, а відведення стічних вод здійснюється через вигрібні ями, що не забезпечують належного рівня очищення.

Основними проблемами у сфері водопостачання та водовідведення є:

- значний фізичний знос водопровідних та каналізаційних мереж;
- втрати води внаслідок аварійності та неефективності систем;
- відсутність або недостатня потужність очисних споруд;
- ризик забруднення підземних вод через використання вигрібних ям;
- обмежений доступ населення до централізованих послуг водопостачання та водовідведення;
- недостатній рівень контролю якості питної води в індивідуальних джерелах.

Загалом стан систем водопостачання та водовідведення громади потребує подальшого розвитку та модернізації з метою забезпечення населення якісними комунальними послугами, покращення санітарно-епідеміологічного стану та підвищення рівня екологічної безпеки території громади.

Ймовірний стан водних ресурсів, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У разі не затвердження проєкту документа державного планування (Стратегії розвитку громади) прогнозується поступове погіршення стану водних ресурсів Гречанопадівської сільської територіальної громади.

Насамперед це стосуватиметься якості та доступності питної води. Через відсутність системної модернізації інфраструктури водопостачання зберігатиметься високий рівень зношеності водопровідних мереж, що призводитиме до втрат води, перебоїв у водопостачанні та ризику вторинного забруднення питної води.

У сільських населених пунктах, де основним джерелом водопостачання є колодязі та індивідуальні свердловини, ймовірним є подальше погіршення якості води, зокрема через:

- інфільтрацію забруднюючих речовин із вигрібних ям;
- відсутність належного санітарного контролю;
- зниження рівня ґрунтових вод.

Стан поверхневих вод (річок та ставків) також може погіршуватися внаслідок:

- відсутності заходів з очищення та впорядкування водних об'єктів;
- накопичення мулу та органічних забруднень;
- подальшого засмічення побутовими відходами;
- розвитку процесів «цвітіння» води.

Відсутність розвитку систем централізованого водовідведення та очисних споруд призводитиме до зростання обсягів неочищених або недостатньо очищених стічних вод, що потраплятимуть у ґрунти та водні об'єкти, спричиняючи їх забруднення.

Крім того, в умовах кліматичних змін (підвищення температури повітря, зменшення кількості опадів у окремі періоди) очікується:

- зниження водності річок, ставків;
- обміління окремих водойм;
- підвищення концентрації забруднюючих речовин у воді.

Сукупність зазначених факторів може призвести до:

- погіршення екологічного стану водних екосистем;
- зниження рівня забезпеченості населення якісною питною водою;
- підвищення ризиків для здоров'я населення, зокрема зростання захворювань, пов'язаних із водним фактором;
- погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації в громаді.

Таким чином, відсутність реалізації стратегічних заходів у сфері водопостачання, водовідведення та охорони водних ресурсів призведе до накопичення екологічних проблем та зниження якості життя населення громади.

Відходи

Система поводження з відходами на території Гречаноподівської сільської територіальної громади перебуває на етапі розвитку та потребує подальшого вдосконалення.

Основним видом відходів є тверді побутові відходи (ТПВ), які утворюються в житловому секторі, установах та підприємствах громади. Організація збору та вивезення відходів здійснюється комунальним підприємством «Дар», яке обслуговує більшість населених пунктів громади.

Рівень охоплення населення послугами з вивезення ТПВ поступово зростає та становить близько 100%.

На території Гречаноподівської сільської ради відсутні полігони (сміттєзвалища) для розміщення твердих побутових відходів. Вивіз побутових відходів здійснює комунальне підприємство «Дар» від кожного домоволодіння в місто Кривий Ріг на полігон, згідно договору з ТОВ «Екоспецтранс». На території громади діє «Публічний договір», кожен мешканець громади сплачує 16,49 грн. в місяць.

Система сортування та переробки відходів у громаді відсутня.

Суттєвими проблемами у сфері поводження з відходами є:

- низький рівень сортування відходів та відсутність роздільного збору;
- недостатня кількість контейнерів та спеціалізованої техніки;
- відсутність сучасної інфраструктури для переробки та утилізації відходів;
- екологічне навантаження на земельні ресурси та водні об'єкти;
- низький рівень екологічної свідомості населення.

Неналежа система поводження з відходами призводить до забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод, а також негативно впливає на стан атмосферного повітря (зокрема внаслідок самозаймання або спалювання відходів).

Ймовірний стан операцій з управління відходами, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У разі не затвердження документа державного планування збережеться тенденція до погіршення ситуації у сфері поводження з відходами.

Ймовірними наслідками є:

- зростання обсягів утворення твердих побутових відходів без відповідного розвитку інфраструктури їх переробки;
- збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ в населених пунктах;
- погіршення стану ґрунтів, поверхневих і підземних вод унаслідок неконтрольованого накопичення відходів;
- відсутність розвитку системи роздільного збору та переробки вторинної сировини, що призводить до втрати економічного потенціалу відходів;
- підвищення витрат громади на ліквідацію несанкціонованих сміттєзвалищ замість інвестицій у системні рішення.

Протипожежна та безпекова інфраструктура

Гречаноподівської сільської територіальної громади забезпечує базовий рівень реагування на надзвичайні ситуації, однак має обмеження, пов'язані з територіальною розосередженістю 15 населених пунктів.

В громаді створено місцеву пожежну команду (МПК). Добровільна пожежна команда сформувалась у 2019 році із 16 працівників, які сприяють тому покращенню безпекової ситуації в громаді. Сьогодні це команда добровольців – вогнеборців. Переїняли досвід у

Польських колег та отримали у подарунок 4 комплекти бойового спорядження для пожежників. Нині за кошти громади рятувальники МПК забезпечені всім необхідним, працюють і вдень і вночі заради безпеки жителів громади.

В громаді відкриті та функціонують 5 стаціонарних пунктів незламності на випадок тривалих перебоїв з енергопостачання, що спричинені масованими ракетними ударами по критичній інфраструктурі. Всі вони розташовані з метою максимального наближення до населення, забезпечені альтернативними джерелами енергопостачання.

На території громади функціонують захисні споруди цивільного захисту (найпростіші укриття), зокрема у закладах освіти: Степівському закладі дошкільної освіти, Олександрівському ліцеї та Степівській початковій школі. Разом з тим, існуюча мережа захисних споруд цивільного захисту потребує подальшого розвитку, модернізації та приведення у відповідність до сучасних вимог безпеки.

Основними проблемами у сфері цивільного захисту є:

недостатня кількість укриттів, що здатні забезпечити потреби всього населення; потреба в будівництві нових укриттів; нерівномірне розміщення укриттів по населених пунктах громади.

З метою створення безпечних умов проживання населення передбачається реалізація таких заходів:

будівництво нових захисних споруд цивільного захисту у населених пунктах громади; облаштування найпростіших укриттів у підвальних приміщеннях закладів освіти, культури;

забезпечення укриттів необхідним обладнанням (системи вентиляції, резервне електроживлення, запаси води, санітарні умови);

створення безбар'єрного доступу до укриттів для маломобільних груп населення;

впровадження систем оповіщення та інформування населення;

проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення щодо дій у надзвичайних ситуаціях.

Очікуваним результатом реалізації зазначених заходів є підвищення рівня безпеки населення, зменшення ризиків для життя і здоров'я мешканців громади, а також формування стійкості громади до надзвичайних ситуацій в тому числі й воєнного характеру.

Зокрема, доцільним є будівництво Центру Безпеки, що дозволить суттєво скоротити час реагування на пожежі та інші надзвичайні ситуації у віддалених населених пунктах і підвищити загальний рівень безпеки на території громади.

Стан біорізноманіття. Зелені насадження і природоохоронні зони. Екологічна мережа.

Стан біорізноманіття Гречаноподівської сільської територіальної громади формується під впливом природно-кліматичних умов степової зони, сільськогосподарського освоєння території та антропогенного навантаження. На території громади переважають агроландшафти, однак збереглися окремі природні ділянки, полезахисні лісосмуги, балки, степові території та водні об'єкти, які виконують важливу екологічну функцію.

Рослинний світ громади представлений переважно степовою рослинністю, деревно-чагарниковими насадженнями, луговими травами та штучними зеленими насадженнями. Значну роль у підтриманні екологічної рівноваги відіграють полезахисні лісосмуги, які сприяють захисту ґрунтів від ерозії, зменшенню впливу вітрових процесів та збереженню вологи.

Тваринний світ громади представлений типовими для степової зони видами птахів, дрібних ссавців, комах та земноводних. На території громади зустрічаються дикі зайці, лисиці, їжаки, польові птахи та інші представники місцевої фауни.

Зелені насадження громади включають:

- полезахисні лісосмуги;
- парки та сквери у населених пунктах;

- озеленення біля закладів освіти, культури та адміністративних будівель;
- прибережні захисні смуги;
- індивідуальні садові насадження населення.

Зелені насадження виконують важливі екологічні, санітарно-гігієнічні та рекреаційні функції, сприяють покращенню якості атмосферного повітря, зниженню рівня пилу та створенню комфортного середовища для проживання населення.

На території громади наявні землі природоохоронного та лісового призначення, які є складовими елементами місцевої екологічної мережі. Екологічна мережа громади формується за рахунок природних територій, лісосмуг, водних об'єктів, балок та інших екологічно стабілізуючих елементів ландшафту.

Основними екологічними проблемами у сфері збереження біорізноманіття є:

- скорочення площ природної степової рослинності;
- деградація полезахисних лісосмуг;
- розорювання земель та антропогенне навантаження;
- засмічення окремих природних територій;
- ризики виникнення пожеж у природних екосистемах;
- зменшення чисельності окремих видів флори та фауни.

Для збереження біорізноманіття та розвитку екологічної мережі громади необхідним є:

- проведення заходів з озеленення територій;
- відновлення та догляд за полезахисними лісосмугами;
- охорона природних територій та водних об'єктів;
- недопущення спалювання сухої рослинності;
- формування екологічної культури населення;
- впровадження природоохоронних та еколого-освітніх заходів.

Загалом стан біорізноманіття та екологічної мережі громади оцінюється як відносно задовільний, однак потребує подальшого збереження та розвитку для забезпечення екологічної стабільності території та покращення якості навколишнього природного середовища.

Основними чинниками впливу на біорізноманіття є:

- інтенсивне сільськогосподарське використання земель;
- застосування агрохімікатів;
- скорочення природних луків та чагарникових зон;
- фрагментація лісових та водно-болотних екосистем.

Зелені насадження

Зелені насадження Гречаноподівської сільської територіальної громади є важливою складовою природного середовища та виконують екологічні, санітарно-гігієнічні, захисні й естетичні функції. Вони сприяють покращенню якості атмосферного повітря, зменшенню рівня запиленості та шуму, захисту ґрунтів від ерозії, формуванню сприятливого мікроклімату та створенню комфортних умов проживання населення.

До складу зелених насаджень громади входять:

- полезахисні лісосмуги;
- парки, сквери та зелені зони у населених пунктах;
- насадження вздовж вулиць і доріг;
- озеленення територій закладів освіти, культури, охорони здоров'я та адміністративних установ;
- прибережні захисні смуги біля водойм;
- індивідуальні садові та присадибні насадження мешканців громади.

Особливе значення для громади мають полезахисні лісосмуги, які забезпечують захист сільськогосподарських угідь від вітрової ерозії, сприяють накопиченню вологи в ґрунті та підтримують екологічну стабільність території.

Зелені насадження населених пунктів використовуються як місця відпочинку населення, проведення культурних заходів та рекреаційної діяльності. Вони також виконують важливу декоративну функцію та покращують благоустрій територій громади.

Разом із тим, стан частини зелених насаджень потребує покращення у зв'язку з:

- старінням дерев та кущів;
- недостатнім доглядом за насадженнями;
- пошкодженням або вирубкою окремих лісосмуг;
- недостатнім рівнем озеленення окремих територій;
- негативним впливом посушливих кліматичних умов.

Для збереження та розвитку зелених насаджень громади необхідним є:

- проведення заходів з висадження нових дерев і кущів;
- реконструкція та догляд за існуючими парками, скверами та лісосмугами;
- створення нових зон відпочинку та озеленення;
- впровадження систематичного догляду за зеленими насадженнями;
- залучення населення до екологічних акцій та благоустрою територій;
- посилення охорони зелених зон та недопущення їх пошкодження.

Розвиток та збереження зелених насаджень є важливим напрямом екологічної політики громади та сприятиме покращенню стану довкілля, підвищенню якості життя населення та формуванню комфортного середовища проживання.

Особливу цінність становлять:

- захисні лісосмуги вздовж автомобільних доріг і полів;
- зелені насадження в межах населених пунктів;
- історичні та декоративні насадження (зокрема алеї та вікові дерева);
- насадження в рекреаційних зонах біля водних об'єктів.

Водночас частина зелених насаджень потребує оновлення, догляду та розширення, особливо в межах щільної житлової забудови.

Природоохоронні зони

На території Гречаноподівської сільської територіальної громади об'єкти природно-заповідного фонду та офіційно визначені природоохоронні зони відсутні.

Разом із тим, важливе природоохоронне значення для громади мають полезахисні лісосмуги, балки, водні об'єкти, прибережні захисні смуги та інші природні території, які виконують екологічно стабілізуючу функцію. Вони сприяють збереженню біорізноманіття, захисту ґрунтів від ерозії, покращенню мікроклімату та підтриманню екологічної рівноваги території.

Окремі природні території громади можуть використовуватись як елементи місцевої екологічної мережі та потребують належного збереження й охорони від негативного антропогенного впливу.

Основними екологічними загрозами для природних територій громади є:

- розорювання земель;
- деградація лісосмуг;
- засмічення територій;
- спалювання сухої рослинності;
- виникнення пожеж у природних екосистемах;
- зменшення площ природної рослинності.

Для покращення екологічного стану території громади доцільним є:

- збереження існуючих зелених насаджень та лісосмуг;
- проведення заходів з озеленення;
- очищення та благоустрій природних територій;
- посилення екологічного контролю;
- формування екологічної свідомості населення;

- розгляд можливості створення об'єктів природно-заповідного фонду місцевого значення у перспективі.

Загалом природні території громади мають важливе значення для підтримання екологічної стабільності та потребують подальшого раціонального використання і охорони.

Ймовірний стан рослинного та тваринного світу, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

Якщо Стратегію не буде затверджено, біорізноманіття на території громади, скоріш за все залишиться на сталому рівні, але впровадження заходів з охорони навколишнього природного середовища може позитивно вплинути на чисельності різних видів флори та фауни.

Земельні ресурси та ґрунти.

Земельно – ресурсний фонд Гречаноподівської сільської територіальної громади складає 24860,2014 га (рис. 2.8).

Структура земельного фонду громади за категоріями земель:

- сільськогосподарського призначення – 21146,9242 га;
- житлової та громадської забудови – 1577,9525 га;
- лісового призначення – 486,0 га;
- промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення – 1163,4749 га;
- водного фонду – 58,0 га;
- інші землі – 427,8498 га.

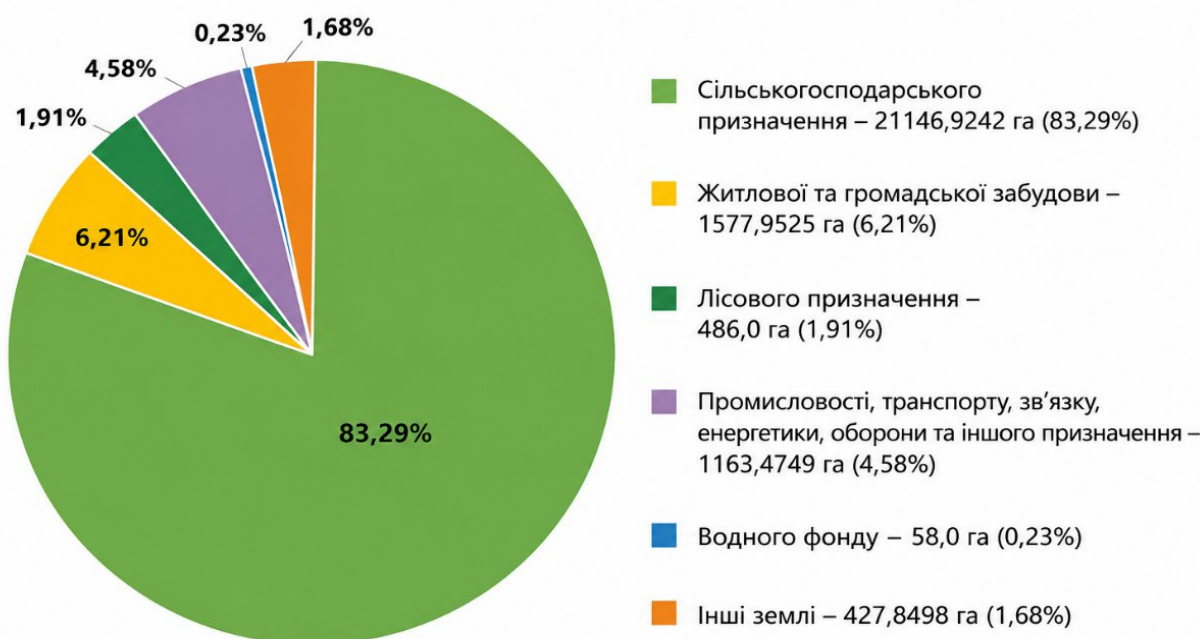

Рис. 2.8 Структура земельного фонду громади

Площа сільськогосподарських угідь становить 21146,9242 га, в тому числі рілля – 19333,3042 га, багаторічні насадження – 92,0 га, сіножаті – 142,6143 га, пасовища – 1579,0057 га (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 Структура земель територіальної громади

Категорія земель	01.01.2022		01.01.2023		01.01.2024		01.01.2025		01.01.2026	
	Площа земель, га	%	Площа земель, га	%	Площа земель, га	%	Площа земель, га	%	Площа земель, га	%
Землі сільськогосподарського призначення	21146,9242	100	21146,9242	100	21146,9242	100	21146,9242	100	21146,9242	100
Землі житлової і громадської забудови	1577,9525	100	1577,9525	100	1577,9525	100	1577,9525	100	1577,9525	100
Землі лісгосподарського призначення	486,00	100	486,00	100	486,00	100	486,00	100	486,00	100
Землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	1163,4749	100	1163,4749	100	1163,4749	100	1163,4749	100	1163,4749	100
Землі водного фонду	58,00	100	58,00	100	58,00	100	58,00	100	58,00	100
Землі рекреаційного призначення	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші землі	427,8498	100	427,8498	100	427,8498	100	427,8498	100	427,8498	100
Разом	24860,2014	100	24860,2014	100	24860,2014	100	24860,2014	100	24860,2014	100

Земельні ресурси є основним економічним ресурсом громади.

Основну частину земель громади становлять землі сільськогосподарського призначення, які використовуються для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерських господарств, особистих селянських господарств для вирощування зернових та технічних культур.

Значна частина території громади зайнята ріллею, що свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння території. Наявність родючих чорноземів створює сприятливі умови для розвитку аграрного сектору економіки громади.

Землі житлової та громадської забудови зосереджені в межах населених пунктів громади та використовуються для житлового будівництва, розміщення об'єктів соціальної інфраструктури, підприємств, установ та організацій.

Землі промисловості та іншого призначення використовуються для розміщення підприємств, об'єктів інфраструктури, транспорту та енергетики. На землях громади розташовані відвали і хвостосховища.

Землі лісгосподарського призначення та землі водного фонду займають незначну частку території громади та виконують екологічні та природоохоронні функції.

Основними типами ґрунтів на території громади є: чорноземи звичайні — переважаючий тип ґрунтів, який характеризується високою природною родючістю та сприятливими умовами для вирощування зернових і технічних культур; чорноземи південні — поширені на більш посушливих ділянках, мають дещо нижчий вміст гумусу, але також активно використовуються в сільському господарстві; місцями поширені солонцюваті та слабозасолені ґрунти, що потребують проведення агро меліоративних заходів; лучно-чорноземні та лучні ґрунти — зустрічаються у пониженнях рельєфу (балках, долинах), мають підвищену вологість.

Загалом ґрунтовий покрив громади характеризується високим рівнем природної родючості, що визначає аграрну спеціалізацію території.

Водночас існують певні проблеми, пов'язані з деградацією ґрунтів, зокрема ерозійними процесами, виснаженням гумусу та впливом кліматичних змін, що потребує впровадження сучасних підходів до раціонального землекористування. (Рис.2.9. Ґрунти Гречаноподівської громади).

Рис.2.9 Ґрунти Гречаноподівської громади

3.3. Корисні копалини

На території Гречаноподівської громади та безпосередньо поруч із нею зосереджені значні запаси корисних копалин, що зумовлено її розташуванням у межах Криворізького залізорудного басейну та Українського кристалічного щита.

Основними видами ресурсів є:

1. Рудні корисні копалини (залізна руда)

Громада фактично межує з потужними промисловими об'єктами. Хоча основні кар'єри розташовані трохи північніше (Кривий Ріг), територія громади містить:

Залістисті кварцити: Поклади бідних руд, які потребують збагачення.

Багаті залізні руди: Можливі глибокі залягання, що є частиною загальної структури басейну.

2. Нерудні корисні копалини (будівельні матеріали)

Це найпоширеніша група ресурсів, які використовуються для місцевих потреб та промисловості:

Граніти: Наявні родовища будівельного та облицювального каменю, що виходять близько до поверхні в долинах балок.

Пісок та глини: Використовуються у будівництві та виробництві цегли.

- Вапняки та доломіти: Криворізький регіон багатий на флюсові доломіти (наприклад, родовище рудника Фрунзе неподалік).

3. Техногенні родовища (вторинні ресурси)

Специфікою громади є наявність відвалів та хвостосховищ гірничо-збагачувальних комбінатів. Сьогодні їх розглядають як техногенні родовища, оскільки вони містять:

Залишки заліза та інших металів, які можна видобути за допомогою нових технологій.

- Матеріал для виробництва щебню та дорожнього покриття.

4. Підземні води

Радонові та мінералізовані води: Завдяки заляганням кристалічних порід, підземні води часто мають специфічний мінеральний склад (наприклад, радонові води, притаманні Криворіжжю).

Артезіанські води: Використовуються для технічного та питного водопостачання.

Природний потенціал громади базується на значних площах сільськогосподарських угідь і високородючих чорноземах, що забезпечує сильну аграрну спеціалізацію території.

Наявність рудних і нерудних корисних копалин, а також техногенних ресурсів і підземних вод формує додаткові можливості для господарського використання території.

Водночас подальший розвиток громади потребує раціонального землекористування та заходів із протидії деградації ґрунтів і негативному впливу техногенного навантаження.

Ймовірний стан земельних ресурсів та ґрунту, якщо проєкт ДДП не буде затверджено.

У випадку, якщо Стратегію не буде затверджено, а заходи з охорони навколишнього природного середовища не будуть реалізовані, є ризик погіршення якісного стану ґрунтів на території Гречаноподівської ТГ.

За відсутності реалізації ключових заходів Стратегії, зокрема: здійснення робіт з благоустрою, розчистки та поліпшення санітарного, екологічного стану поверхневих водних об'єктів; встановлення прибережних захисних смуг навколо поверхневих водних об'єктів; реконструкції сміттєзвалищ, що знаходяться на території громади та ґрунту буде погіршуватись. Відповідно, у Стратегії необхідно передбачити заходи з покращення ситуації.

Акустичне навантаження та фактори фізичного впливу.

Основними джерелами шумового навантаження на території громади є автомобільний транспорт, робота інженерного обладнання, сільськогосподарська техніка та виробничі об'єкти.

Рівень акустичного навантаження переважно не перевищує допустимих норм, однак у межах транспортних коридорів та окремих громадських територій можливе локальне підвищення шумового впливу.

У разі незатвердження Стратегії існує ризик подальшого погіршення стану дорожньої інфраструктури та збільшення негативного впливу фізичних факторів на умови проживання населення.

Стан здоров'я населення.

На території Гречаноподівської сільської територіальної громади функціонує мережа закладів первинної медичної допомоги, до якої входять пункти здоров'я та амбулаторія загальної практики сімейної медицини. Заклади забезпечують базові медичні послуги для жителів населених пунктів громади, здійснюють первинний прийом пацієнтів, профілактичні заходи, медичне консультування та направлення до спеціалізованих закладів охорони здоров'я.

Медична допомога в громаді забезпечується 6 закладами первинної ланки: 1 амбулаторією (с. Олександрівка) та 5 пунктами здоров'я (Степівський пункт здоров'я, Гречаноподівський пункт здоров'я, Мироліувський пункт здоров'я, Водянський пункт здоров'я, Трудоліувський пункт здоров'я). Усі заклади працюють виключно в амбулаторному режимі (відсутні стаціонарні ліжка), що відповідає сучасній реформі «первинки».

Найбільше навантаження серед закладів охорони здоров'я припадає на Олександрівську амбулаторію, середня кількість відвідувань якої становить 27 осіб за зміну. Це свідчить про важливу роль амбулаторії як основного медичного осередку громади.

Суттєве навантаження також має Степівський пункт здоров'я, який обслуговує у середньому 16 відвідувачів за зміну. Гречаноподівський пункт здоров'я забезпечує в середньому 9 відвідувань, Мироліувський — 7, а Водянський — 4 відвідування за зміну.

Трудоліувський пункт здоров'я на даний час фактично не використовується, середня кількість відвідувань становить 0 осіб за зміну, що може свідчити про потребу в оптимізації роботи закладу або покращенні доступності медичних послуг для населення.

Усі заклади охорони здоров'я розташовані безпосередньо у населених пунктах громади, що забезпечує територіальну доступність медичних послуг для жителів сільської місцевості (рис. 2.10).

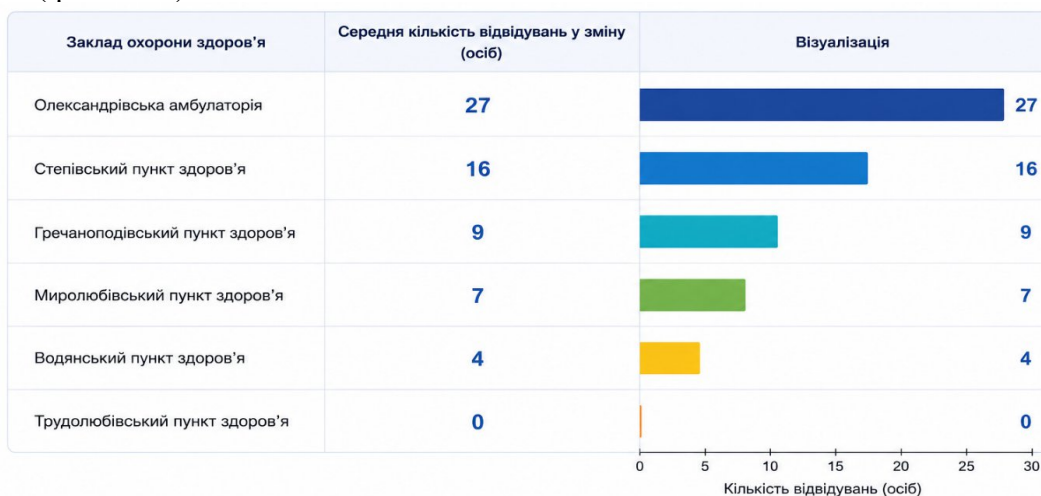

Рис. 2.10 Діаграмний аналіз середньої кількості відвідувань у зміну

Мережа закладів охорони здоров'я громади забезпечує базовий рівень медичного обслуговування населення. Водночас аналіз відвідуваності свідчить про нерівномірне навантаження між закладами, що потребує подальшого вдосконалення системи надання медичних послуг, покращення матеріально-технічної бази та забезпечення кадрового потенціалу для підвищення якості медичного обслуговування населення громади.

Операційні показники та навантаження:

Нерівномірність попиту: Найбільше навантаження припадає на Олександрівську амбулаторію (27 відвідувань за зміну) та Степівський пункт здоров'я (16 відвідувань). Ці два заклади обслуговують понад 60% загального потоку пацієнтів громади.

Критично низька активність: У селі Трудолюбівка зафіксовано нульову відвідуваність, що ставить під сумнів доцільність утримання окремої будівлі в поточному форматі або свідчить про відсутність там персоналу.

Малопотужні пункти: пункти у с. Водяне та с. Миролобівка мають низьку інтенсивність (4–7 візитів на добу), проте виконують важливу роль у забезпеченні територіальної доступності медицини.

Стан здоров'я населення Гречанопадівської сільської територіальної громади характеризується значним поширенням хронічних неінфекційних захворювань.

В населених пунктах громади реалізуються заходи, спрямовані на соціальну підтримку та захист малозабезпечених сімей, інвалідів з дитинства та дітей-інвалідів, громадян, постраждалих внаслідок аварії на ЧАЕС, учасників бойових дій, бездомних та пільгових категорій громадян, тощо. У громаді функціонує відділ у справах дітей, сім'ї та соціального захисту населення, створено Опікунську раду.

На території Гречанопадівської громади перебувають 1 прийомна сім'я, 301 багатодітна сім'я та 86 малозабезпечених сімей. На первинному обліку знаходиться 16 дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. У громаді 156 самотніх осіб похилого віку, що становить 6,3 % пенсіонерів за віком.

На території громади мешканці мають змогу отримати адміністративні послуги в ЦНАП в с. Гречані Поди та у віддалених робочих місцях, які знаходяться в Степівському та Олександрівському старостинських округах. Центр надання адміністративних послуг виконавчого комітету Гречанопадівської сільської ради – це місце, де зібрані найважливіші та найпопулярніші адміністративні послуги серед громадян і представників бізнесу.

Центр надання адміністративних послуг надає понад 300 адміністративних послуг.

Найпопулярніші з них послуги соціального характеру, послуги виконавчого комітету сільської ради згідно місцевих програм, послуги для захисників та захисниць України (КП «Я-ВІТЕРАН»), послуги для ВПО, витяги з технічної документації про нормативну грошову оцінку земельної ділянки, тощо.

Планується послуга по оформленню закордонних паспортів, ID - картки та вклеювання фото в паспорт по досягненню 25, 45 річного віку.

Важливим напрямом є контроль за хронічними захворюваннями, зокрема цукровим діабетом, бронхіальною астмою та паркінсонізмом, лікування яких частково забезпечується за програмою «Доступні ліки». Це свідчить про значну поширеність даних патологій серед населення.

Загалом структура захворюваності свідчить про домінування хронічних неінфекційних хвороб, старіння населення та підвищену потребу у спеціалізованій, реабілітаційній і довготривалій медичній допомозі. Це обумовлює необхідність посилення профілактичної роботи, розвитку первинної медичної допомоги та розширення спектру медичних послуг у громаді.

3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

Повномасштабна збройна агресія російської федерації та воєнні дії на території України спричинили суттєві негативні наслідки для всіх сфер життєдіяльності, зокрема економіки, безпеки, соціально-гуманітарної сфери та екологічного стану територій. У цих умовах ключовим завданням виконавчого органу Гречаноподівської сільської ради є забезпечення відновлення та сталого розвитку громади, підвищення рівня комфортності проживання населення шляхом відбудови та модернізації інженерно-транспортної інфраструктури, вирішення соціальних питань, покращення якості надання послуг та створення належних умов для життєдіяльності населення.

Реалізація заходів розвитку громади спрямовується на формування конкурентоспроможної економіки, стимулювання інвестиційної діяльності, впровадження інноваційних підходів та підвищення рівня добробуту населення. Економічна та соціально-гуманітарна політика громади здійснюється відповідно до визначених стратегічних цілей та пріоритетів, з урахуванням викликів, пов'язаних із наслідками воєнної агресії.

Стратегія розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади визначає основні напрями соціально-економічного розвитку з урахуванням екологічних пріоритетів та завдань, що забезпечують збалансований розвиток території та підвищення якості життя населення.

Серед основних проблем, які стримують розвиток громади та потребують вирішення, слід відокремити:

- несприятливі демографічні тенденції;
- відтік працездатного населення та трудових ресурсів;
- незадовільний стан дорожнього покриття;
- зношеність інженерних мереж (водопостачання, каналізація);
- відсутність сучасної системи управління відходами;
- низький рівень інвестиційної активності;
- вузька спеціалізація економіки;
- обмежені фінансові можливості місцевого бюджету;
- зростання вартості енергоресурсів та економічна нестабільність.

Впровадження заходів Стратегії може мати як позитивний, так і потенційно негативний вплив на стан довкілля та здоров'я населення. Водночас їх реалізація в цілому спрямована на покращення умов проживання, розвиток інфраструктури та підвищення рівня соціально-економічного розвитку громади.

Окрему увагу слід приділити стану підземних вод, які можуть зазнавати локального забруднення внаслідок господарської діяльності. Основними джерелами негативного впливу є неупорядковані місця зберігання відходів, агрохімікати, діяльність сільськогосподарських підприємств, а також об'єкти житлово-комунального господарства.

У зв'язку з цим, заходи Стратегії, що стосуються розвитку агропромислового комплексу, модернізації інфраструктури, поводження з відходами та розвитку житлово-комунального господарства, слід розглядати як такі, що потребують підвищеної екологічної уваги та контролю.

Наявність місць накопичення відходів та нерівномірне розміщення об'єктів інфраструктури створюють додаткове антропогенне навантаження на окремі території громади. Передбачені Стратегією заходи щодо удосконалення системи управління відходами спрямовані на зменшення екологічного навантаження та покращення санітарного стану територій.

Територія Гречаноподівської територіальної громади розташована у степовій зоні України та характеризується помірно континентальним кліматом із жарким посушливим

літом та помірно холодною зимою. Основними природними особливостями території є переважно рівнинний рельєф, наявність сільськогосподарських угідь та значний рівень розораності земель.

Екологічний стан території громади загалом оцінюється як задовільний, однак на нього впливають як природні, так і антропогенні фактори. Основними джерелами впливу на довкілля є:

- сільськогосподарська діяльність;
- автомобільний транспорт;
- локальні джерела опалення;
- наслідки військових дій та загальна екологічна ситуація у регіоні.

На території громади переважають чорноземні ґрунти, які мають високу родючість, проте в окремих місцях спостерігаються процеси деградації ґрунтів, водної та вітрової ерозії, виснаження земель внаслідок інтенсивного використання.

На основі оцінок, можна зробити такі висновки **щодо ймовірних наслідків** для довкілля від реалізації Стратегії:

1. Ймовірний вплив на атмосферне повітря.

Стан атмосферного повітря в громаді переважно залежить від сезонного навантаження, роботи транспорту, опалювального сезону та впливу промислових центрів регіону, зокрема Кривий Ріг. Періодично можливе підвищення рівня пилу та забруднюючих речовин в повітрі. Можливий частковий негативний вплив, а саме: збільшення кількості одиниць транспорту внаслідок розвитку транспортної інфраструктури, а також проведення ремонтних робіт автомобільних доріг призведе до збільшення кількості викидів у атмосферу від пересувних джерел, це ймовірно може призвести до погіршення якості повітря; можливі позитивні наслідки - поліпшення якості атмосферного повітря: зменшення рівня забруднення атмосферного повітря; впровадження у виробництво нових сучасних технологій та технічне переоснащення виробництва; обґрунтоване скорочення споживання традиційних видів паливно-енергетичних ресурсів, у першу чергу імпортованого природного газу.

При будівництві та експлуатації об'єктів згідно Стратегії, викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря будуть здійснюватися від стаціонарних джерел (розрахункові та фактично заміряні приземні концентрації яких не повинні перевищувати значення гранично допустимих концентрацій (ГДК)) та пересувних джерел забруднення, а саме викиди автомобільного транспорту. При дотриманні норм природоохоронного законодавства, рекомендацій, технологічних режимів проєктована діяльність буде чинити мінімальний вплив на повітряний басейн.

2. Ймовірний вплив на водні ресурси.

Водні ресурси громади представлені малими водними об'єктами, ставками та підземними джерелами. Основними проблемами залишаються:

- сезонне зниження рівня водності;
- замулення водойм;
- ризики забруднення побутовими та аграрними стоками;
- потреба в оновленні окремих елементів систем водопостачання.

Система поводження з побутовими відходами потребує подальшого вдосконалення, зокрема у частині роздільного збору відходів, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та підвищення рівня екологічної культури населення.

Позитивні наслідки: покращення якості питної води внаслідок модернізації систем водопостачання; зменшення забруднення водних об'єктів через розвиток систем очищення стічних вод, впровадження більш раціонального використання водних ресурсів.

В період будівництва об'єктів та їх експлуатації, які можуть бути створені в рамках реалізації Стратегії, буде забезпечено виконання заходів для унеможливлення шкідливого впливу на водне середовище.

3. Ймовірний вплив на клімат.

Реалізація заходів, передбачених Стратегією розвитку Гречаноподівської територіальної громади, може мати як незначний локальний вплив на кліматичні умови, так і сприяти адаптації території громади до зміни клімату. Особливості кліматичних умов, які сприяють зростанню інтенсивності впливів реалізації заходів Стратегії на навколишнє середовище, відсутні. Відповідно до рекомендацій Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 31.10.2024 року №1382 «Методичні рекомендації щодо врахування кліматичного компонента в документах державного планування та під час здійснення стратегічної екологічної оцінки» враховано специфіку розгляду питань впливу на клімат, яка відрізняється від впливу на інші компоненти довкілля. Негативні наслідки, що можуть збільшувати вплив на клімат, а саме – збільшують викиди та зменшують поглинання ПГ: збільшення сумарного щорічного негативного впливу на клімат внаслідок: збільшення площі виробничої забудови; збільшення енерго-, ресурсо- та водокористування; збільшення використання транспорту. Одноразові викиди ПГ під час проведення ДДП: проведення підготовчих та будівельних робіт за рахунок викидів вихлопних газів техніки, земельні роботи. Очікується, що реалізація Стратегії не матиме суттєвого негативного впливу на клімат, а за умови впровадження природоорієнтованих та енергоефективних рішень сприятиме підвищенню екологічної стійкості громади та адаптації до змін клімату.

4. Ймовірний вплив на відходи

Позитивні наслідки: реалізація заходу матиме позитивний вплив на сферу поводження з відходами та сприятиме покращенню санітарного й екологічного стану території громади.

В цілому передбачається забезпечення екологічної безпеки у сфері операцій з управління відходами, в тому числі удосконалення системи збору та вивезення твердих побутових відходів, поступове впровадження роздільного збору відходів, зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ, покращення санітарного стану населених пунктів, збільшення рівня повторного використання та сортування відходів, покращення контролю за поводженням із будівельними та великогабаритними відходами, зменшення негативного впливу відходів на ґрунти, водні ресурси та атмосферне повітря.

5. Ймовірний вплив на акустичне навантаження та фізичні фактори

Очікується часткове покращення умов:

- зменшення шуму за рахунок модернізації доріг;
- впорядкування транспортних потоків;
- розвиток зелених насаджень як шумозахисних бар'єрів.

6. Ймовірний вплив на земельні ресурси

Внаслідок реалізації Стратегії не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози; позитивні наслідки: внесення відомостей до Державного земельного кадастру про земельні ділянки державної та комунальної власності підприємств, установ та організацій, які мають в користуванні земельні ділянки, але відомості про які не внесені до Державного земельного кадастру; забезпечення ефективності використання земельних ресурсів; підвищення цінності земельних ресурсів, зменшення зсувів земель, впорядкування територій населених пунктів, проведення заходів із благоустрою та озеленення, зменшення площ несанкціонованих сміттєзвалищ, впровадження заходів із раціонального використання земель, підвищення рівня екологічного рівня контролю та планування територій.

Постійного впливу на елементи ґрунтового середовища в умовах проектування та будівництва не передбачається. Але частково можливий варіант порушення (руйнування) ґрунтів під час будівництва (трансформація шарів землі), руху транспортних засобів, вібрацій від процесів виробництва, які можуть підсилюватись під впливом природних чинників – вітру,

дощових потоків, а тому слід здійснити рекультиваційні заходи зі збереження родючого шару та відновлення порушених ділянок шляхом заходів фітомеліорації зеленими насадженнями та стійкими газонними сумішами.

7. Ймовірний вплив на біорізноманіття, природоохоронні території та об'єкти історико-культурної спадщини.

Значних змін в системі дослідженої території в результаті реалізації заходів Стратегії не передбачає діяльності, яка може спричинити значний негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду, біорізноманіття чи об'єкти історико-культурної спадщини. Важливою пропозицією щодо поліпшення навколишнього середовища є формування газонної мережі, озеленення вільних від забудови територій багаторічними деревами, у тому числі декоративними формами та догляд за ними.

Щодо об'єктів історико-культурної спадщини, ймовірний негативний вплив оцінюється як мінімальний. Усі заходи, пов'язані з реконструкцією, будівництвом та земляними роботами, повинні здійснюватися з урахуванням вимог законодавства у сфері охорони культурної спадщини. Очікується, що реалізація Стратегії матиме переважно позитивний вплив шляхом покращення благоустрою територій, збереження історичного середовища населених пунктів, підвищення туристичної та культурної привабливості громади, формування більш комфортного та екологічного безпечного середовища для населення.

8. Ймовірний вплив на здоров'я населення та інфраструктура

Наслідки позитивні: покращення екологічної ситуації (управління відходами) сприятиме зменшенню рівня захворюваності, особливо хвороб органів дихання та серцево – судинної системи. Розвиток системи водопостачання та модернізація інженерних мереж дозволить підвищити якість питної води, що безпосередньо впливає на санітарно-епідеміологічний стан. На показники здоров'я населення також впливають стресові фактори, пов'язані з воєнним станом, недостатня фізична активність, обмежений доступ до спеціалізованої медичної допомоги для жителів віддалених населених пунктів.

Особлива увага в Гречаноподівській територіальній громаді приділяється підтримці вразливих категорій населення, ветеранів, внутрішньо переміщених осіб, осіб старшого віку та людей з інвалідністю.

Модернізація транспортної інфраструктури (ремонт доріг, оновлення та розвиток соціальної інфраструктури (заклади освіти, охорони здоров'я, соціальні послуги), розвиток безбар'єрного середовища сприятиме підвищенню якості життя населення, доступності послуг та загальної комфортності проживання.

Таким чином, аналіз довкілля та умов життєдіяльності населення свідчить про загалом задовільний екологічний стан території Гречаноподівської територіальної громади з наявністю окремих проблем у сфері поводження з відходами, водопостачання та зношеності інженерної інфраструктури.

Реалізація Стратегії розвитку громади не передбачає значних негативних довготривалих впливів на довкілля та здоров'я населення. Ймовірні негативні впливи мають тимчасовий і локальний характер та можуть бути зменшені шляхом впровадження природоохоронних заходів.

4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДДП, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Для території Гречаноподівської територіальної громади Дніпропетровської області актуальними залишаються екологічні проблеми, характерні для сільських територій степової зони України, а також наслідки воєнного стану та загального антропогенного навантаження на довкілля. Водночас Стратегія розвитку громади спрямована на відновлення інфраструктури, покращення якості життя населення та забезпечення екологічно збалансованого розвитку території. Основними екологічними проблемами, які можуть стосуватися реалізації документа державного планування (ДДП) є:

- деградація та виснаження земельних ресурсів внаслідок інтенсивного сільськогосподарського використання;
- процеси водної та вітрової ерозії ґрунтів;
- зменшення рівня зволоженості територій та ризику посух;
- локальне забруднення атмосферного повітря внаслідок роботи транспорту, опалювальних систем та впливу промислових центрів регіону;
- накопичення твердих побутових та будівельних відходів;
- ризику виникнення несанкціонованих сміттєзвалищ;
- недостатній рівень розвитку системи роздільного збору відходів;
- скорочення площ зелених насаджень та природних екосистем;
- кліматичні зміни, що проявляються у підвищенні температури повітря, тривалих посушливих періодах та дефіциті водних ресурсів.

SWOT-аналіз є дієвим інструментом для прийняття стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень щодо подальшого удосконалення ДДП з урахуванням регіональних особливостей. Виявлені при проведенні SWOT-аналізу слабкості, можливості і загрози можуть бути використані при прийнятті стратегічних, коротко- та довгострокових управлінських рішень. Результати SWOT - аналізу екологічної ситуації у громаді наведено в таблиці 4.1.

Таблиця 4.1 SWOT-АНАЛІЗ

Сильні сторони	Слабкі сторони
<ol style="list-style-type: none"> 1. Вигідне географічне розташування . 2. Наявність значного земельного ресурсу сільськогосподарського призначення. 3. Сприятливі природно-кліматичні умови для вирощування сільськогосподарських культур. 4. Наявність природних зелених зон та полезахисних лісосмуг. 5. Розвинена соціальна, адміністративна та освітня інфраструктура. 6. Значна кількість ВПО, які є потенційним трудовим ресурсом 7. Можливість реабілітації військових та 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Нестабільна безпекова ситуація у зв'язку із військовими діями 2. Ризики деградації та ерозії ґрунтів; 3. Низький рівень застосування геоінформаційних технологій, а також обізнаності населення щодо їх можливостей. 4. Низький рівень транспортної і дорожньої інфраструктури. 5. Слабкі логістичні зв'язки, недостатньо розвинене транспортне сполучення, що негативно впливає на інвестиційний клімат в громаді.

<p>цивільних осіб, наявність обладнання для реабілітації.</p> <p>8. Розвинена мережа точок доступу до адміністративних послуг та робота над доступністю послуг.</p> <p>9. Наявність значної кількості об'єктів історико-культурної спадщини та рекреаційних територій.</p> <p>10. Переважно задовільний екологічний стан території.</p>	<p>6. Демографічне скорочення населення та трудова міграція</p> <p>7. Зношеність об'єктів житлово-комунального господарства та соціальної інфраструктури</p> <p>8. Слабкий розвиток промисловості та послуг.</p> <p>9. Недостатній рівень розвитку малого та середнього бізнесу.</p> <p>10. Невелика кількість сучасних туристичних об'єктів з повним комплексом забезпечення потреб туриста.</p>
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток альтернативної енергетики у світі. 2. Зростаючий доступ до міжнародних донорських та державних програм 3. Покращення умов ведення бізнесу в Україні. 4. Можливість залучення інвесторів завдяки транспортній доступності та близькості до районного центру 5. Поглиблення міжмуніципальної співпраці. 6. Модернізація системи управління відходами 7. Інфраструктурна модернізація 8. Зростаюча потреба в реабілітаційних послугах, що створить можливості для переорієнтації наявного рекреаційного потенціалу 9. Покращення інвестиційної привабливості громади. 10. Активізація процесів євроінтеграції України. 11. Сталий туризм та екотуризм 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Військові дії та безпекові ризики пошкодження інфраструктури 2. Економічна нестабільність 3. Відтік населення та кадровий дефіцит. 4. Коливання цін на світових енергетичних ринках. 5. Погіршення кліматичної та екологічної ситуації, у т.ч. внаслідок бойових дій 6. Коливання ціни на світових ринках 7. Висока вартість позичкових коштів в Україні. 8. Нестабільність курсу національної валюти. 9. Зростання споживчих цін. 10. Збільшення кількості осіб з числа „нових“ вразливих категорій населення. 11. Деградація інженерних мереж

Відповідно до результатів SWOT-аналізу, громада має потенціал для сталого розвитку, модернізації інфраструктури та покращення екологічного стану території. Водночас громада потребує посилення заходів у сфері охорони довкілля, управління відходами, адаптації до змін клімату та збереження природних ресурсів.

До основних екологічно значущих слабких сторін належать зношеність інженерної інфраструктури, відсутність комплексної системи управління відходами, низький рівень розвитку транспортної інфраструктури та екологічної інфраструктури, а також перевантаження полігонів ТПВ.

Екологічні проблеми громади мають комплексний характер, формуються під впливом господарської діяльності, транспортного навантаження, аграрного виробництва та недостатньо розвиненої системи екологічного управління. При цьому вплив на здоров'я

населення є опосередкованим і кумулятивним, тобто формується внаслідок сукупної дії різних факторів.

Забруднення атмосферного повітря та зміна клімату.

Стан атмосферного повітря на території Гречаноподівської територіальної громади загалом оцінюється як відносно задовільний, однак на його якість впливають як місцеві, так і регіональні фактори. Основними джерелами забруднення атмосферного повітря є: автомобільний транспорт, робота індивідуальних систем опалення, сільськогосподарська діяльність, пилові процеси внаслідок посушливих погодних умов, вплив промислових підприємств прилеглих територій, зокрема м. Кривий Ріг.

В період опалювального сезону та під час тривалої посухи можливе підвищення концентрації пилу та продуктів згоряння в атмосферному повітрі.

Для Гречаноподівської сільської територіальної громади характерними є прояви кліматичних змін, зокрема:

- підвищення середньорічної температури повітря;
- збільшення тривалості спекотних та посушливих періодів;
- зменшення кількості опадів у літній період;
- підвищення пожежної небезпеки;
- дефіцит вологи у ґрунтах.

Кліматичні зміни можуть негативно впливати на стан сільськогосподарських угідь, водних ресурсів, зелених насаджень та здоров'я населення.

Забруднення водних об'єктів.

Водні ресурси громади представлені ставками, малими водними об'єктами та підземними джерелами водопостачання. Високий рівень зношеності водопровідних мереж призведе до втрат води, перебоїв у водопостачанні та ризику вторинного забруднення питної води. Потребує вирішення питання якості та доступності питної води, на яку негативно впливає зношеність очисних споруд.

Загрози земельним ресурсам і ґрунтам.

Земельні ресурси та ґрунтовий покрив Гречаноподівської сільської територіальної громади є важливою складовою природно-ресурсного потенціалу території, основою розвитку сільського господарства та забезпечення екологічної рівноваги. Основу земельних ресурсів складають родючі чорноземні ґрунти, які мають важливе значення для розвитку аграрного сектору. Водночас вони зазнають впливу низки природних і антропогенних факторів, що формують потенційні загрози їхньому стану.

Основні загрози включають:

- забруднення агрохімікатами та відходами;
- нерациональне землекористування;
- стихійні сміттєзвалища, які з'являються внаслідок низького рівня екологічної свідомості мешканців;
- недостатній рівень захисного озеленення;
- вплив кліматичних змін;
- зменшення природного зволоження ґрунтів.

Загрози біорізноманіттю, об'єктам та територіям природо-заповідного фонду, потенційним об'єктам Смарагдової мережі.

Біорізноманіття Гречаноподівської сільської територіальної громади, а також наявні та потенційні об'єкти природно-заповідного фонду (ПЗФ) і території екомережі, відіграють важливу роль у збереженні екологічної рівноваги, підтриманні природних екосистем та забезпеченні сприятливих умов для життя населення. Загрози біорізноманіттю, територіям природно-заповідного фонду та потенційним об'єктам Смарагдової мережі в

Гречаноподівській сільській територіальній громаді мають переважно антропогенний характер і пов'язані з господарською діяльністю, сільськогосподарським використанням земель та розвитком інфраструктури. Загалом імовірний вплив на біорізноманіття та території природно-заповідного фонду оцінюється як локальний і такий, що може бути мінімізований шляхом збереження зелених насаджень, обмеження втручання в природні території, недопущення забруднення ґрунтів та вод, а також належного контролю за виконанням природоохоронних вимог.

Здоров'я населення.

Здоров'я населення Гречаноподівської сільської територіальної громади формується під впливом комплексу соціально-економічних, екологічних та поведінкових факторів. Реалізація заходів Стратегії розвитку громади загалом спрямована на покращення умов життєдіяльності, однак існуючі екологічні та інфраструктурні проблеми можуть формувати певні ризики для здоров'я населення, а саме:

- забруднення атмосферного повітря пилом та продуктами згоряння;
- недостатня якість питної води в окремих населених пунктах;
- вплив стресових факторів, пов'язаних із воєнним станом;
- недостатній рівень благоустрою окремих територій;
- накопичення побутових відходів;
- сезонні підвищення температури та посушливі явища.

Найбільш вразливими категоріями населення є:

- діти;
- особи похилого віку;
- люди з хронічними захворюваннями;
- особи з інвалідністю;
- внутрішньо переміщені особи.

Реалізація ДДП передбачає впровадження заходів, спрямованих на мінімізацію ризиків для здоров'я населення, зокрема; покращення благоустрою територій; розвиток безбар'єрного простору; модернізацію соціальної та комунальної інфраструктури; підвищення енергоефективності будівель; покращення системи поводження з відходами; озеленення громадських просторів.

Основні екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються провадження рішень ДДП подано у таблиці 4.2

Таблиця 4.2 Основні екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються провадження рішень ДДП

Основні екологічні проблеми і ризики	Характеристика проблем і ризиків, що пов'язуються із провадженням рішень ДДП	Розташування (територія/або об'єкт)	Рішення, які закладені в ДДП і які ймовірно стимулюватимуть появу/проблеми/ризик	Завдання Стратегії в межах яких можуть виникати негативні екологічні наслідки
Забруднення атмосферного повітря	Викиди CO ₂ , пилу, оксидів азоту від автотранспорту, приватного опалення та спалювання відходів. Ризики: захворювання органів дихання, серцево-судинні хвороби	Вся територія громади, особливо уздовж автодорогі та населені пункти	Модернізація транспортної інфраструктури, контроль викидів, енергоефективність, розвиток альтернативної енергетики	4.2.1.Формування якісної дорожньої та придорожньої інфраструктури в громаді 4.6.2 Покращення стану автомобільних доріг
Забруднення водних ресурсів	Втрати води, зношеність мереж водопостачання та водовідведення, очисних споруд, вторинне забруднення питної води, ризик інфекційних захворювань	Системи водопостачання та водовідведення населених пунктів	Реконструкція водопровідних мереж, модернізація очисних споруд, підвищення якості води	4.1.1. Модернізація та розвиток систем водопостачання; 4.1.2. Покращення якості питної води та впровадження систем очищення; 4.1.3.Першочергове забезпечення сільських населених пунктів централізованим водопостачанням;
Проблеми поводження з відходами	Забруднення ґрунтів і вод, поширення інфекцій, ризики для здоров'я населення	Населені пункти громади, околиці, несанкціоновані звалища	Розвиток системи управління відходами, ліквідація стихійних звалищ	2.3.1.Розбудова системи збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів; 2.3.2.Оптимізація системи збору та вивезення відходів.
Забруднення ґрунтів/стан земельних ресурсів	Забруднення агрохімікатами, зниження родючості, ризики для сільського господарства та харчової безпеки	Сільськогосподарські землі громади	Інвентаризація земельних ділянок, контроль землекористування	1.4.2. Залучено інвесторів для створення нових підприємств
Акустичне забруднення (шум)	Шум від транспорту та будівельної техніки, стрес, порушення сну	Уздовж доріг, будівельні майданчики	Ремонт доріг, оптимізація транспортних потоків, озеленення як шумозахист	4.6.2 Покращення стану автомобільних доріг
Вплив на території природоохоронного статусу	Антропогенний тиск	Потенційні об'єкти ПЗФ, зелені зони	Охорона природних територій, розвиток екомережі	2.1.4. Розвиток партнерства з екологічними організаціями
Вплив на здоров'я населення	Підвищення захворюваності органів дихання, алергічні реакції, інфекційні захворювання через воду та відходи	Вся територія громади	Покращення системи водопостачання, управління відходами, екологічна модернізація	Усі стратегічні напрями розвитку

Реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади загалом має **переважно позитивний екологічний ефект**, однак окремі заходи (особливо інфраструктурні та будівельні) можуть створювати **тимчасові локальні негативні впливи** на атмосферне повітря, ґрунти, водні ресурси та рівень шумового навантаження.

За умови повної реалізації передбачених природоохоронних та інфраструктурних заходів, виконання Стратегії не призведе до незворотних негативних наслідків для довкілля, а навпаки- дозволить перетворити існуючі слабкі сторони громади на точки сталого еколого-економічного зростання та суттєво покращити якість життя й здоров'я населення.

5 ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДДП, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ЇЇ ПІДГОТОВКИ

Стратегія розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади на відповідний стратегічний період та План заходів з її реалізації розроблені з урахуванням міжнародних, державних, регіональних та місцевих зобов'язань у сфері охорони довкілля, раціонального використання природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки та охорони здоров'я населення.

Під час підготовки документа державного планування (далі – ДДП) враховано необхідність інтеграції екологічної складової до процесу стратегічного планування, що відповідає принципам сталого розвитку, екосистемного підходу, запобігання забрудненню довкілля та забезпечення безпечних умов життєдіяльності населення.

Під час підготовки Стратегії враховано міжнародні договори та зобов'язання України у сфері охорони довкілля, зокрема:

- Конвенцію про біологічне різноманіття, започатковану під час Всесвітньої конференції глав держав та міністрів довкілля у 1992 році в м. Ріо-де-Жанейро (Бразилія) та ратифіковану Верховною Радою України 29 листопада 1994 року;
- Конвенцію про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення головним чином як середовище існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція, 1971 р.);
- Конвенцію про охорону дикої флори і фауни та природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція, 1979 р.);
- Конвенцію про охорону та використання транскордонних водотоків та міжнародних озер (Гельсінська конвенція, 1992 р.);
- Закон України «Про ратифікацію Рамкової конвенції ООН про зміну клімату»;
- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про охорону біологічного різноманіття»;
- Закон України «Про приєднання України до Картахенського протоколу про біобезпеку до Конвенції про біологічне різноманіття»;
- Закон України «Про ратифікацію Конвенції про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля»;
- Закон України «Про ратифікацію Європейської ландшафтної конвенції»;
- Закон України «Про приєднання України до Бернської конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі».

У контексті реалізації зазначених міжнародних зобов'язань у Стратегії враховано необхідність:

- збереження природних екосистем та біорізноманіття;
- раціонального використання земельних і водних ресурсів;
- скорочення негативного впливу відходів на довкілля;
- підвищення енергоефективності та енергетичної безпеки;
- адаптації території громади до змін клімату;
- забезпечення відкритості та участі громадськості у процесах прийняття екологічно значущих рішень;

- запобігання ризикам для здоров'я населення.

Крім того, під час розроблення Стратегії враховано вимоги Конституції України, законів України, державних стратегій та програмних документів у сфері охорони довкілля, санітарного та епідемічного благополуччя населення, природокористування та цивільного захисту.

Основними нормативно-правовими актами та документами державного рівня, положення яких враховані у ДДП, є:

- Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
- Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку»;
- Закон України «Про оцінку впливу на довкілля»;
- Закон України «Про управління відходами»;
- Закон України «Про охорону атмосферного повітря»;
- Водний кодекс України;
- Земельний кодекс України;
- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»;
- Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»;
- Закон України «Про природно-заповідний фонд України»;
- Закон України «Про рослинний світ»;
- Закон України «Про тваринний світ»;
- Лісовий кодекс України;
- Кодекс цивільного захисту України.

Положення зазначених документів враховані у стратегічних та оперативних цілях Стратегії, зокрема в частині:

- Підвищення екологічної обізнаності жителів, організація програм освіти і екологічного виховання молоді.
- Модернізація інфраструктури. Підвищення якості медичної допомоги та охорони здоров'я.
- Впровадження сучасної системи поводження з відходами.
- Збереження природних ресурсів.
- Розвиток зелених зон.
- Реалізація заходів з енергоефективності.
- Розвиток освіти, культури, спорту та охорони здоров'я.
- Соціальний захист населення та підтримка вразливих груп.
- Покращення якості води і забезпечення доступності систем водопостачання та каналізації.
- Ремонт і будівництво доріг та системи комунікації.
- Підвищення ефективності комунальних послуг та управління витратами на енергоносії. Впровадження енергоефективних технологій.
- Модернізація житлово-комунального господарства.
- Благоустрій територій, створення громадських просторів.

На регіональному рівні Стратегія узгоджується з такими документами стратегічного та програмного характеру Дніпропетровської області:

- Стратегією розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року та Планом заходів з її реалізації;
- Регіональним планом управління відходами у Дніпропетровській області до 2030 року;

- Комплексною програмою екологічної безпеки та запобігання зміні клімату у Дніпропетровській області;
- Регіональною програмою охорони навколишнього природного середовища Дніпропетровської області;
- Програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення басейну річок Дніпропетровської області;
- Програмою моніторингу довкілля Дніпропетровської області;
- Регіональною програмою розвитку лісового господарства та захисного лісорозведення;
- Програмою розвитку земельних відносин та охорони земель у Дніпропетровській області;
- Обласною програмою цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру;
- Регіональною програмою поводження з твердими побутовими відходами та ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ;
- Програмою енергоефективності та енергозбереження у Дніпропетровській області;
- Регіональною програмою розвитку питного водопостачання та водовідведення;
- Програмою охорони та раціонального використання природних ресурсів Дніпропетровської області;
- Регіональними програмами у сфері охорони атмосферного повітря та скорочення викидів забруднюючих речовин;
- Програмами відновлення та розвитку територій, постраждалих внаслідок воєнних дій;
- Програмами забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення Дніпропетровської області;
- Схемою планування території Дніпропетровської області;
- Регіональною стратегією адаптації до змін клімату та підвищення стійкості територій;
- Програмами розвитку природно-заповідного фонду та збереження біорізноманіття Дніпропетровської області. Під час підготовки Стратегії враховано екологічні особливості та проблеми території Гречаноподівської сільської територіальної громади, зокрема:
 - високий рівень сільськогосподарського освоєння території;
 - ризики деградації ґрунтів, ерозійних процесів та виснаження земель;
 - недостатній рівень розвитку системи поводження з твердими побутовими відходами;
 - необхідність ліквідації стихійних сміттєзвалищ;
 - ризики забруднення атмосферного повітря внаслідок транспортного навантаження та впливу промислового регіону Кривбасу;
 - необхідність покращення технічного стану систем водопостачання та водовідведення;
 - необхідність збереження полезахисних лісосмуг, зелених насаджень та природних територій;
 - підвищені ризики виникнення пожеж у природних екосистемах у літній період;
 - наслідки воєнних дій, що можуть негативно впливати на стан довкілля та безпеку населення;
 - вплив змін клімату, що проявляється у підвищенні температури повітря, збільшенні тривалості посушливих періодів та дефіциті водних ресурсів.

Враховання зазначених міжнародних, державних та регіональних зобов'язань забезпечує відповідність Стратегії принципам екологічно збалансованого розвитку та сприяє мінімізації можливих негативних наслідків для довкілля і здоров'я населення під час її реалізації

6 ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ, ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

У процесі стратегічної екологічної оцінки Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області на період до 2027 року проведено оцінку можливих наслідків реалізації стратегічних цілей і заходів для компонентів довкілля та здоров'я населення.

Оцінка здійснювалася з урахуванням характеру запланованих заходів, масштабу їх впливу, тривалості, інтенсивності, можливості накопичення наслідків, а також імовірності виникнення вторинних та синергічних ефектів.

Таблиця 6.1 Ймовірні наслідки для довкілля від реалізації Стратегії

Чи може реалізація Стратегії спричинити	Так	Ймовірно	Ні	Пом'якшення існуючої ситуації
Атмосферне повітря				
1. Збільшення викидів від стаціонарних джерел			•	
2. Збільшення викидів від пересувних джерел		•		+
3. Погіршення якості атмосферного повітря			•	+
4. Локальні або регіональні зміни клімату			•	
Водні ресурси				
5. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води			•	++
6. Зміни якості поверхневих вод			•	++
7. Зменшення кількості вод для водопостачання населення			•	++
8. Загрози підтоплення або паводків			•	+
9. Зміни режиму поверхневих вод			•	
10. Порушення гідрологічного режиму малих річок			•	+
11. Зміни обсягів підземних вод		•		+
12. Забруднення підземних вод			•	+
Відходи				
13. Збільшення кількості побутових відходів		•		++
14. Збільшення кількості промислових відходів			•	
15. Збільшення кількості небезпечних відходів			•	
16. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів			•	

Чи може реалізація Стратегії спричинити	Так	Ймовірно	Ні	Пом'якшення існуючої ситуації
17. Утворення радіоактивних відходів			●	
Земельні ресурси				
18. Порушення або ущільнення ґрунтів		●		+
19. Посилення ерозії ґрунтів			●	+
20. Зміни рельєфу території			●	
21. Геологічні загрози			●	
22. Зміни структури земельного фонду		●		+
23. Конфлікти між цілями Стратегії та інтересами громади			●	
Біорізноманіття та рекреація				
24. Негативний вплив на об'єкти ПЗФ			●	
25. Зміни чисельності видів рослин і тварин			●	+
26. Деградація середовищ існування тварин			●	+
27. Вплив на рекреаційні можливості			●	++
28. Вплив на об'єкти культурної спадщини			●	++
29. Погіршення естетичного стану території			●	++
Населення та інфраструктура				
30. Зміни у розселенні населення		●		+
31. Вплив на житловий фонд			●	+
32. Вплив на транспортну систему		●		++
33. Потреба у нових транспортних об'єктах		●		+
34. Вплив на комунальні послуги		●		++
35. Загрози здоров'ю населення			●	++
Екологічне управління та моніторинг				
36. Послаблення екологічного контролю			●	
37. Погіршення екологічного моніторингу			●	++
38. Усунення механізмів впливу ОМС на екологічну безпеку			●	++
39. Стимулювання екологічно небезпечних виробництв			●	
Інше				
40. Підвищення рівня використання природних ресурсів		●		++
41. Суттєве вилучення невідновних ресурсів			●	
42. Збільшення споживання палива та енергії		●		++
43. Суттєве порушення якості природного середовища			●	++

Чи може реалізація Стратегії спричинити	Так	Ймовірно	Ні	Пом'якшення існуючої ситуації
44. Досягнення короткострокових цілей на шкоду довгостроковим			•	
45. Кумулятивний негативний екологічний ефект			•	

Вплив на атмосферне повітря

Реалізація окремих інфраструктурних проєктів, ремонтних та будівельних робіт може супроводжуватися тимчасовим збільшенням викидів пилу, вихлопних газів та шумового навантаження від роботи техніки і транспорту. Такі впливи матимуть короткостроковий і локальний характер.

Стан атмосферного повітря на території громади значною мірою залежить від роботи автомобільного транспорту, локальних джерел опалення, сільськогосподарської діяльності та впливу промислових центрів Криворізького району.

Водночас реалізація заходів з енергоефективності, розвитку відновлюваних джерел енергії, модернізації дорожньої інфраструктури та озеленення територій матиме позитивний довгостроковий ефект, пов'язаний зі зменшенням обсягів викидів забруднюючих речовин та покращенням якості атмосферного повітря.

Вплив на водні ресурси

Позитивний вплив очікується внаслідок модернізації систем водопостачання та водовідведення, впровадження заходів із захисту водних об'єктів, оновлення інженерних мереж та покращення контролю за скиданням стічних вод.

Під час реалізації будівельних та господарських заходів можливе тимчасове локальне забруднення поверхневих і підземних вод у разі недотримання екологічних вимог. За умови виконання природоохоронних заходів негативний вплив буде мінімальним та тимчасовим.

Реалізація заходів Стратегії сприятиме підвищенню якості питної води та раціональному використанню водних ресурсів громади.

Вплив на земельні ресурси та ґрунти

Реалізація Стратегії передбачає заходи щодо благоустрою територій, розвитку інженерної інфраструктури, озеленення та раціонального використання земельних ресурсів, що матиме позитивний вплив на стан земель.

Разом із тим проведення будівельних робіт може спричинити тимчасове порушення ґрунтового покриву, ущільнення ґрунтів та утворення будівельних відходів. Такі наслідки мають локальний і короткостроковий характер та можуть бути мінімізовані шляхом рекультивациі територій і дотримання технологічних вимог.

Очікується, що впровадження заходів із благоустрою, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та впорядкування територій матиме позитивний довгостроковий вплив на земельні ресурси громади.

Вплив на біорізноманіття та природні екосистеми

Значного негативного впливу на об'єкти природно-заповідного фонду, флору та фауну не очікується, оскільки більшість стратегічних заходів реалізовуватиметься в межах існуючих населених пунктів та освоєних територій.

Позитивний вплив передбачається внаслідок озеленення територій, створення та благоустрою зелених зон, впровадження природоохоронних заходів і підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Реалізація Стратегії також сприятиме покращенню санітарного та естетичного стану територій громади.

Вплив на клімат та енергоспоживання

Заплановані заходи з енергозбереження, термомодернізації будівель, модернізації комунальної інфраструктури, розвитку енергоефективних технологій та використання відновлюваних джерел енергії сприятимуть скороченню споживання енергоресурсів і зменшенню викидів парникових газів у довгостроковій перспективі.

Негативні кліматичні впливи від реалізації Стратегії оцінюються як незначні та тимчасові й пов'язані переважно з проведенням будівельних робіт та функціонуванням транспорту.

Очікується, що реалізація Стратегії сприятиме підвищенню кліматичної стійкості громади та адаптації території до наслідків зміни клімату.

Вплив на відходи

Позитивний вплив очікується у сфері поводження з побутовими відходами за рахунок удосконалення системи збору та вивезення твердих побутових відходів, поступового впровадження роздільного збору сміття, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та покращення санітарного стану населених пунктів.

Тимчасові негативні наслідки можуть виникати під час будівельних робіт у вигляді утворення будівельних відходів, однак за умови дотримання вимог екологічного законодавства їх вплив буде незначним.

Вплив на здоров'я населення

Реалізація Стратегії загалом матиме позитивний вплив на здоров'я та умови проживання населення за рахунок:

- покращення якості питної води;
- розвитку медичної та соціальної інфраструктури;
- підвищення рівня благоустрою територій;
- покращення екологічної ситуації;
- розвитку транспортної та комунальної інфраструктури;
- формування безпечного та безбар'єрного середовища;
- підвищення рівня цивільного захисту населення.

Можливі негативні впливи під час виконання окремих робіт можуть проявлятися у вигляді тимчасового шумового навантаження, запиленості та локальних незручностей для населення поблизу зон проведення робіт.

Вторинні, кумулятивні та синергічні наслідки

У процесі реалізації Стратегії можливе виникнення кумулятивних ефектів, пов'язаних із сукупним впливом інфраструктурних проєктів, транспортного навантаження, розвитку господарської діяльності та використання природних ресурсів.

Разом із тим більшість стратегічних заходів матимуть позитивний синергічний ефект, оскільки поєднання заходів з енергоефективності, модернізації інженерної інфраструктури, благоустрою, озеленення та розвитку системи управління відходами сприятиме комплексному покращенню стану довкілля та умов проживання населення.

Вторинні позитивні наслідки можуть проявлятися у:

- підвищенні екологічної свідомості населення;
- покращенні інвестиційної привабливості громади;
- розвитку екологічно безпечного підприємництва;
- підвищенні рівня екологічної безпеки території;
- покращенні санітарного стану населених пунктів.

Коротко-, середньо- та довгострокові наслідки

Короткострокові наслідки пов'язані переважно з проведенням будівельних, ремонтних та організаційних робіт і мають тимчасовий характер.

Середньострокові наслідки проявлятимуться у покращенні стану інженерної інфраструктури, підвищенні якості комунальних послуг, зменшенні ресурсоспоживання та покращенні екологічної ситуації на окремих територіях громади.

Довгострокові наслідки реалізації Стратегії матимуть переважно позитивний характер і полягатимуть у забезпеченні сталого розвитку громади, покращенні стану довкілля, підвищенні енергоефективності, екологічної безпеки та якості життя населення.

Загальна оцінка наслідків

За результатами проведеної оцінки встановлено, що реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади на період до 2027 року не матиме значних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства, врахування екологічних обмежень та виконання передбачених заходів із запобігання і мінімізації можливих негативних впливів.

Реалізація Стратегії сприятиме формуванню екологічно безпечного, комфортного та стійкого середовища проживання населення, модернізації інфраструктури громади, підвищенню рівня екологічної безпеки та забезпеченню сталого розвитку території.

7 ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП

Реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади до 2027 року передбачає виконання комплексу заходів і проектів, спрямованих на покращення якості життя населення, модернізацію інженерної інфраструктури, підвищення енергоефективності, забезпечення раціонального використання природних ресурсів та створення безпечного і комфортного середовища проживання.

Серед основних заходів Стратегії, що мають безпосередній позитивний вплив на стан довкілля та здоров'я населення, необхідно виділити такі.

Операційна ціль 4.2. Ремонт і будівництво доріг та системи комунікації:

- ремонт та утримання автомобільних доріг місцевого значення;
- покращення стану вулично-дорожньої мережі населених пунктів;
- забезпечення безпечних умов дорожнього руху;
- розвиток транспортного сполучення між населеними пунктами громади;
- модернізація об'єктів комунальної інфраструктури.

Операційна ціль 4.1. Покращення якості води і забезпечення доступності систем водопостачання та каналізації:

- модернізація систем централізованого водопостачання;
- покращення якості питної води;
- зменшення втрат води у водопровідних мережах;
- підвищення надійності функціонування систем водопостачання;
- впровадження сучасних технологій очищення води;
- забезпечення сталого використання водних ресурсів;
- підвищення рівня екологічної безпеки.

Операційна ціль 2.3. Впровадження сучасної системи поводження з відходами:

- розширення охоплення населення послугами зі збору побутових відходів;
- ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ;
- впровадження роздільного збирання відходів;
- підвищення рівня сортування та переробки відходів;
- формування екологічної культури населення;
- зменшення обсягів захоронення відходів;
- впровадження принципів циркулярної економіки.

Операційна ціль 4.7. Благоустрій територій, створення громадських просторів:

- підготовка громадських просторів
- благоустрій територій населених пунктів

Операційна ціль 4.3. Підвищення ефективності комунальних послуг та управління витратами на енергоносії. Впровадження енергоефективних технологій

- впровадження енергоефективних технологій
- модернізація систем комунального господарства та зменшення втрат ресурсів
- підготовка та введення в експлуатацію об'єктів призначених для поховання

Операційна ціль 2.4. Збереження природних ресурсів:

- раціональне використання земельних та водних ресурсів
- відновлення та охорона природних територій
- створення та благоустрій зелених зон
- утримання та догляд за зеленими насадженнями.

Операційна ціль 2.6. Реалізація заходів з енергоефективності:

- будівництво потужностей сонячних електростанцій
- підвищено енергоефективність бюджетних установ
- будівництво трансформаторних підстанцій та ліній електропередач
- впровадження відновлюваних джерел енергії.

З метою запобігання негативному впливу на здоров'я населення та стан навколишнього природного середовища на території Гречаноподівської сільської територіальної громади необхідно забезпечити дотримання вимог щодо встановлення, утримання та експлуатації санітарно-захисних зон навколо джерел централізованого та нецентралізованого водопостачання, об'єктів водовідведення, місць видалення відходів, кладовищ, автозаправних станцій та інших об'єктів, діяльність яких може впливати на якість поверхневих і підземних вод.

Встановлення меж зон санітарної охорони джерел питного водопостачання повинно здійснюватися відповідно до вимог Водного кодексу України, санітарного законодавства та державних будівельних норм. Особлива увага має приділятися захисту підземних водоносних горизонтів, які є основним джерелом питного водопостачання населених пунктів громади.

Під час реалізації заходів Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади необхідно забезпечити дотримання вимог екологічного та містобудівного законодавства щодо розміщення, реконструкції та будівництва об'єктів інженерної інфраструктури. Проектування та експлуатація водопровідних і каналізаційних мереж, об'єктів енергетичної інфраструктури, транспортної мережі та інших об'єктів повинні здійснюватися з урахуванням санітарних, екологічних та техногенних обмежень.

У зв'язку з тим, що територія громади зазнала негативного впливу внаслідок воєнних дій та екологічних наслідків руйнування Каховської ГЕС, особливого значення набувають заходи із забезпечення належної якості питної води, відновлення пошкоджених інженерних мереж, моніторингу стану ґрунтів і водних ресурсів, а також недопущення вторинного забруднення навколишнього природного середовища.

Під час реалізації окремих проєктів та заходів Стратегії можливе виникнення короткострокових негативних впливів, пов'язаних із проведенням будівельних, ремонтних та реконструкційних робіт. Такі впливи можуть проявлятися у вигляді підвищеного рівня шуму, утворення пилу, збільшення кількості будівельних відходів та тимчасового порушення ґрунтового покриву. Очікується, що зазначені впливи матимуть локальний і тимчасовий характер та не призведуть до суттєвого погіршення стану довкілля.

Для мінімізації можливих негативних наслідків під час реалізації заходів Стратегії доцільно використовувати сучасні енергоефективні та ресурсозберігаючі технології, екологічно безпечні будівельні матеріали, обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, а

також впроваджувати заходи з підвищення енергоефективності будівель та розвитку відновлюваних джерел енергії.

Реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади сприятиме покращенню якості життєвого середовища населення, підвищенню рівня екологічної безпеки, модернізації інженерної інфраструктури та раціональному використанню природних ресурсів. За умови дотримання вимог природоохоронного, санітарного та містобудівного законодавства України значних негативних впливів на довкілля та здоров'я населення не очікується.

Для зменшення можливих негативних наслідків передбачається реалізація таких заходів:

1 Захисні заходи

- дотримання нормативних рівнів шумового навантаження;
- виконання вимог щодо охорони атмосферного повітря;
- запобігання забрудненню водних об'єктів;
- дотримання режиму охорони зелених насаджень;
- збереження біорізноманіття;
- належне поводження з будівельними та іншими відходами.

Підрядні організації зобов'язані:

- використовувати справну техніку, що відповідає екологічним вимогам;
- мінімізувати холостий хід транспортних засобів;
- забезпечувати своєчасне вивезення будівельних відходів;
- дотримуватись вимог природоохоронного законодавства;
- не допускати забруднення земель, водних об'єктів та зелених насаджень.

Після завершення будівельних робіт здійснюється благоустрій територій, відновлення порушених земель та вивезення відходів у встановлені місця.

2. Ресурсозберігаючі заходи

Передбачають впровадження енергоефективних технологій, використання сучасних будівельних матеріалів, зменшення споживання енергоресурсів та раціональне використання земельних і водних ресурсів.

3. Охоронні заходи

Передбачається проведення систематичного моніторингу стану довкілля, контролю за дотриманням природоохоронних вимог та оцінки фактичного впливу реалізованих заходів на навколишнє середовище і здоров'я населення.

Моніторинг забезпечуватиме своєчасне виявлення можливих негативних впливів та прийняття управлінських рішень щодо їх усунення.

4. Компенсаційні заходи

У випадку заподіяння шкоди довкіллю відшкодування збитків здійснюватиметься відповідно до вимог чинного законодавства України та затверджених методик визначення розміру шкоди.

Усі заходи Стратегії реалізовуватимуться з дотриманням принципів сталого розвитку, екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів, що забезпечить мінімізацію можливих негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення.

8 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СЕО, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ

У процесі підготовки Стратегії розвитку Гречанопадівської сільської територіальної громади та проведення стратегічної екологічної оцінки (СЕО) було розглянуто такі основні сценарії:

«Нульовий сценарій» (відмова від реалізації Стратегії).

Передбачає збереження існуючого стану без впровадження системних заходів розвитку. Аналіз показав, що реалізація цього сценарію може призвести до:

- подальшого зносу інженерної інфраструктури (систем водопостачання, водовідведення, об'єктів теплопостачання);
- погіршення якості атмосферного повітря внаслідок використання твердого палива, збільшення транспортного навантаження та впливу промислових об'єктів Криворізького району;
- загострення проблем у сфері поводження з побутовими відходами, виникнення та збільшення кількості стихійних сміттєзвалищ;
- погіршення стану земельних ресурсів через ерозійні процеси та деградацію ґрунтів;
- ризику забруднення поверхневих і підземних вод;
- зниження рівня екологічної безпеки та якості життя населення;
- подальшого скорочення чисельності населення та погіршення демографічної ситуації.

Крім того, не забезпечуватиметься дотримання вимог статті 143 Конституції України, законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про правовий режим воєнного стану», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», «Про стратегічну екологічну оцінку», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо засад державної регіональної політики та політики відновлення регіонів і територій», а також інших нормативно-правових актів, що визначають засади стратегічного планування розвитку територіальних громад.

Відсутність Стратегії розвитку Гречанопадівської сільської територіальної громади або її невиконання призведе до втрати системного підходу до управління розвитком території, ускладнить процес залучення державних, міжнародних та інвестиційних ресурсів для реалізації проєктів відновлення і розвитку, а також знизить ефективність використання бюджетних коштів.

Не буде забезпечено належного врахування завдань та пріоритетів державних документів стратегічного планування, зокрема Цілей сталого розвитку України до 2030 року, Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, Плану відновлення України, Стратегії екологічної безпеки та адаптації до зміни клімату, а також інших програмних документів державного та регіонального рівнів.

За відсутності стратегічного бачення розвитку громади існуватиме ризик подальшого погіршення стану інженерної та соціальної інфраструктури, зниження рівня енергетичної безпеки, погіршення якості надання житлово-комунальних послуг, зростання втрат водних ресурсів та енергоресурсів, а також недостатнього розвитку систем поводження з відходами.

Також можуть посилитися негативні екологічні тенденції, пов'язані з деградацією земельних ресурсів, забрудненням поверхневих та підземних вод, накопиченням відходів, скороченням площ зелених насаджень та зниженням стійкості території до наслідків зміни клімату. Особливо актуальними для Гречанопадівської громади залишаються питання

забезпечення населення якісною питною водою, відновлення водогосподарської інфраструктури та адаптації до змін водного режиму, що виникли після руйнування Каховської ГЕС.

У соціальній сфері відсутність реалізації стратегічних заходів може призвести до погіршення демографічної ситуації, зростання міграційних процесів, скорочення можливостей працевлаштування населення, зниження інвестиційної привабливості громади та погіршення якості життя мешканців.

Таким чином, незатвердження або невиконання Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади створюватиме ризики для досягнення цілей сталого розвитку, зменшуватиме спроможність громади ефективно реагувати на виклики воєнного часу та післявоєнного відновлення, а також негативно впливатиме на стан довкілля, економічний розвиток та добробут населення. Нульова альтернатива визнана екологічно, соціально та економічно непринятною.

Альтернативний сценарій «Реалізація окремих заходів Стратегії».

Передбачає впровадження лише окремих заходів без комплексного підходу до розвитку громади. Такий варіант дозволяє досягти часткових позитивних результатів, однак не забезпечує системного вирішення наявних проблем, зокрема:

- зберігається фрагментарність розвитку інженерної та соціальної інфраструктури;
- не забезпечується належний рівень екологічної безпеки;
- відсутній комплексний ефект щодо покращення стану довкілля;
- недостатньо реалізуються заходи з енергоефективності та адаптації до змін клімату;
- обмежуються можливості для сталого економічного розвитку громади.

Сценарій «Прийняття та реалізація Стратегії».

Передбачає комплексне впровадження заходів у сферах інженерної інфраструктури, енергоефективності, охорони навколишнього природного середовища, соціального та економічного розвитку громади. Реалізація цього сценарію:

- сприятиме покращенню якості атмосферного повітря, стану водних та земельних ресурсів;
- забезпечить розвиток системи поводження з побутовими відходами;
- підвищить рівень екологічної безпеки території громади;
- сприятиме зменшенню енергоспоживання та впровадженню енергоефективних технологій;
- позитивно впливатиме на здоров'я населення та умови проживання;
- забезпечить передумови для сталого соціально-економічного розвитку громади.

З урахуванням екологічних, соціальних та економічних факторів саме третій сценарій визначено як найбільш оптимальний та екологічно обґрунтований.

Результати стратегічної екологічної оцінки враховано під час підготовки Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади (таблиця 8.1).

Таблиця 8.1 Оцінка ймовірного негативного впливу на довкілля та стан здоров'я населення відповідно до контрольного переліку за альтернативними варіантами

Чи може реалізація спричинити	Нульовий сценарій	Прийняття Стратегії	Реалізація окремих заходів
Погіршення якості атмосферного повітря	+	-	+/-

Збільшення викидів від стаціонарних джерел	+/-	+/-	+/-
Збільшення викидів від пересувних джерел	+	+/-	+
Поява джерел неприємних запахів	+/-	-	+/-
Локальні зміни мікроклімату	-	-	-
Збільшення обсягів скидів у поверхневій воді	+	-	+/-
Погіршення якості поверхневих вод	+	-	+/-
Погіршення якості підземних вод	+	-	+/-
Зменшення забезпеченості населення питною водою	+	++	-
Ризик підтоплень або інших небезпечних водних явищ	+/-	-	+/-
Порушення ґрунтового покриву	+	+/-	+
Посилення ерозійних процесів	+	-	+/-
Деградація земель сільськогосподарського призначення	+	-	-
Скорочення площ природних екосистем	+	-	+/-
Негативний вплив на флору і фауну	+	-	+/-
Покращення умов проживання населення	-	++	+
Розвиток транспортної інфраструктури	-	++	+
Створення нових робочих місць	-	++	+
Ризики для здоров'я населення	+	-	+/-
Впровадження енергоефективних технологій	-	++	+
Скорочення викидів парникових газів	-	++	+
Погіршення екологічного моніторингу	+	-	-
Покращення системи екологічного управління	-	++	+
Кумулятивний негативний вплив на довкілля та здоров'я населення	+	-	+/-

Умовні позначення:

- ++ – значний позитивний вплив;
- + – позитивний вплив;
- +/- – можливий незначний або тимчасовий вплив;
- -- вплив відсутній або несуттєвий.

Опис способу здійснення стратегічної екологічної оцінки

Стратегічна екологічна оцінка Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади здійснювалася відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а також із врахуванням методичних рекомендацій щодо здійснення СЕО документів державного планування.

Процедура СЕО включала такі основні етапи:

- визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки та переліку екологічних аспектів, що підлягають оцінці;
- аналіз поточного стану довкілля на території громади (атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси, відходи, біорізноманіття, здоров'я населення);
- визначення ключових екологічних проблем території;
- оцінку ймовірних наслідків реалізації Стратегії, у тому числі коротко-, середньо- та довгострокових, постійних, тимчасових і кумулятивних впливів;
- розроблення заходів щодо запобігання, зменшення або пом'якшення можливих негативних впливів на довкілля;
- аналіз альтернативних сценаріїв розвитку;
- підготовку звіту про стратегічну екологічну оцінку;
- врахування зауважень та пропозицій уповноважених органів і громадськості (у разі їх надходження).

Оцінка здійснювалася на основі:

- офіційних статистичних даних;
- матеріалів Гречаноподівської сільської ради та інших органів місцевого самоврядування;
- даних державного моніторингу довкілля;
- регіональних і державних програм та стратегічних документів;
- аналітичних, наукових і нормативно-правових матеріалів.

Ускладнення, що виникали під час здійснення СЕО

У процесі проведення стратегічної екологічної оцінки виникали окремі труднощі та обмеження, зокрема:

- недостатність актуальної статистичної інформації у зв'язку з умовами воєнного стану;
- обмежений доступ до окремих державних кадастрів, реєстрів та інформаційних систем;
- відсутність повного обсягу моніторингових даних щодо окремих компонентів довкілля;
- відсутність уніфікованих методик прогнозування довгострокових змін стану довкілля на місцевому рівні;
- складність оцінки кумулятивного впливу воєнних дій на стан навколишнього природного середовища.

Особливим фактором, що впливав на проведення СЕО, є збройна агресія російської федерації проти України та запровадження правового режиму воєнного стану, що спричинило обмеження доступу до частини офіційної інформації, статистичних даних і державних електронних ресурсів.

За результатами розгляду альтернативних сценаріїв встановлено, що найбільш доцільним та екологічно обґрунтованим є сценарій повної реалізації Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади. На відміну від «нульового сценарію» та сценарію часткової реалізації заходів, комплексне впровадження Стратегії забезпечує системний підхід до вирішення екологічних, соціальних та економічних проблем громади.

Реалізація Стратегії створює передумови для покращення стану довкілля, розвитку інженерної інфраструктури, підвищення енергоефективності, удосконалення системи поводження з відходами та підвищення рівня екологічної безпеки території громади. Водночас відмова від реалізації Стратегії або впровадження лише окремих заходів не забезпечують досягнення цілей сталого розвитку та можуть призвести до подальшого погіршення стану навколишнього природного середовища і якості життя населення.

9 ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДДП ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Моніторинг наслідків виконання Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області на період до 2027 року здійснюватиметься з метою своєчасного виявлення можливих негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення, оцінки ефективності реалізації природоохоронних заходів, а також забезпечення екологічної безпеки та сталого розвитку території громади.

Моніторинг передбачається здійснювати шляхом систематичного спостереження за станом компонентів довкілля, умовами життєдіяльності населення та показниками громадського здоров'я під час реалізації заходів Стратегії.

Основні завдання моніторингу

Основними завданнями моніторингу є:

- контроль за станом атмосферного повітря, водних ресурсів, земель та інших компонентів довкілля;
- виявлення тенденцій зміни екологічного стану території громади;
- оцінка рівня антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище;
- контроль за дотриманням вимог природоохоронного законодавства;
- оцінка ефективності виконання природоохоронних заходів;
- виявлення можливих ризиків для здоров'я населення;
- забезпечення своєчасного реагування на виявлені негативні наслідки;
- інформування органів місцевого самоврядування та населення про стан довкілля.

Моніторинг стану атмосферного повітря

Моніторинг атмосферного повітря передбачає:

- контроль рівня забруднення атмосферного повітря в населених пунктах громади;
- спостереження за впливом автомобільного транспорту, локальних джерел опалення та господарської діяльності;
- оцінку рівня пилового та шумового навантаження під час виконання будівельних і ремонтних робіт;
- аналіз дотримання вимог щодо охорони атмосферного повітря під час реалізації інфраструктурних проєктів.

Моніторинг водних ресурсів

Моніторинг водних ресурсів включає:

- контроль якості питної води;
- спостереження за станом поверхневих і підземних вод;
- оцінку технічного стану систем водопостачання та водовідведення;
- контроль можливих джерел забруднення водних об'єктів;
- аналіз ефективності заходів із раціонального використання водних ресурсів.

Моніторинг стану земель та ґрунтів

Моніторинг земельних ресурсів передбачає:

- спостереження за станом ґрунтового покриву;
- контроль за виникненням ерозійних процесів та деградації земель;
- оцінку стану територій після проведення будівельних та земляних робіт;
- контроль ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ;
- оцінку ефективності рекультиваційних та благоустроєвих заходів.

Моніторинг у сфері поводження з відходами

У сфері управління відходами передбачається:

- контроль санітарного стану територій населених пунктів;
- моніторинг функціонування системи збору та вивезення побутових відходів;
- контроль утворення та накопичення відходів;
- виявлення несанкціонованих місць видалення відходів;
- оцінка ефективності впровадження роздільного збору відходів.

Моніторинг біорізноманіття та зелених насаджень

Передбачається:

- контроль стану зелених насаджень та благоустрою територій;
- оцінка стану природних територій та екосистем;
- спостереження за збереженням біорізноманіття;
- контроль за проведенням компенсаційного озеленення;
- оцінка ефективності природоохоронних заходів.

Моніторинг здоров'я населення

Моніторинг стану здоров'я населення передбачає:

- аналіз показників захворюваності населення;
- оцінку впливу екологічних факторів на стан здоров'я населення;
- контроль санітарно-епідеміологічного стану територій;
- оцінку доступності медичних послуг;
- моніторинг умов проживання населення та стану соціальної інфраструктури.

Особлива увага приділятиметься вразливим категоріям населення, ветеранам, внутрішньо переміщеним особам, людям старшого віку та особам з інвалідністю.

Організація здійснення моніторингу

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування здійснюватиметься виконавчими органами Гречаноподівської сільської ради із залученням відповідних установ, організацій та уповноважених органів державної влади в межах їх повноважень.

Джерелами інформації для моніторингу можуть бути:

- офіційні статистичні дані;
- результати лабораторних досліджень;
- дані державних та регіональних систем моніторингу довкілля;
- результати перевірок та обстежень;
- інформація закладів охорони здоров'я;
- результати громадського моніторингу та звернень населення.

Періодичність та результати моніторингу

Моніторинг здійснюватиметься на постійній основі упродовж усього періоду реалізації Стратегії розвитку громади.

За результатами моніторингу передбачається:

- підготовка аналітичних матеріалів та звітів;
- оцінка ефективності реалізації природоохоронних заходів;
- виявлення негативних тенденцій та ризиків;
- розроблення додаткових заходів для запобігання або зменшення негативного впливу;
- внесення у разі необхідності змін до планів реалізації Стратегії.

Моніторинг наслідків реалізації Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади повинен здійснюватися на декількох рівнях та передбачати своєчасне виявлення можливих екологічних загроз, а також впливів на довкілля та здоров'я населення, які не були передбачені під час проведення стратегічної екологічної оцінки.

Моніторинг здійснюється відповідно до Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я

населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2020 року № 1272.

З метою забезпечення систематичного спостереження за змінами стану навколишнього природного середовища та здоров'я населення Гречаноподівська сільська рада визначає:

- перелік заходів з моніторингу та строки їх виконання;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення відповідно до визначених у звіті про стратегічну екологічну оцінку наслідків реалізації Стратегії;
- кількісні та якісні показники, одиниці їх вимірювання та цільові значення для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків реалізації Стратегії;
- методи визначення кожного показника, які забезпечують оперативність, достовірність та економічну доцільність проведення вимірювань;
- періодичність збору, аналізу та порівняння отриманих даних із визначеними цільовими значеннями;
- засоби та способи виявлення фактичних наслідків для довкілля і здоров'я населення, у тому числі можливих негативних наслідків, які не були передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку.

Моніторинг здійснюється за системою індикаторів, що характеризують стан атмосферного повітря, водних ресурсів, земельних ресурсів, поводження з відходами, біорізноманіття, здоров'я населення, розвитку інженерної інфраструктури та рівня екологічної безпеки громади.

Моніторинг фактичного впливу реалізації Стратегії на довкілля та здоров'я населення здійснюється Гречаноподівською сільською радою та її структурними підрозділами в межах компетенції. Орган місцевого самоврядування визначає періодичність проведення моніторингу, перелік індикаторів, забезпечує збір вихідних даних та доступ до результатів моніторингових досліджень.

Для проведення моніторингу можуть використовуватися дані державної статистичної звітності, матеріали державного екологічного моніторингу, інформація територіальних органів центральних органів виконавчої влади, результати спеціальних досліджень, а також інші доступні джерела інформації.

До проведення моніторингу можуть залучатися представники наукових установ, громадських організацій, суб'єкти господарювання, старостинські округи та інші заінтересовані сторони.

У разі необхідності перелік індикаторів може уточнюватися та доповнюватися залежно від особливостей реалізації заходів Стратегії, появи нових екологічних викликів або змін у законодавстві.

Методи визначення показників, порядок збору та аналізу інформації, а також періодичність вимірювань встановлюються відповідними виконавцями згідно з напрямами їх діяльності та чинними нормативно-правовими актами.

Результати моніторингу підлягають оприлюдненню на офіційному вебсайті Гречаноподівської сільської ради не рідше одного разу на рік протягом усього строку дії Стратегії та протягом одного року після завершення її реалізації.

У разі виявлення під час здійснення моніторингу негативних наслідків для довкілля або здоров'я населення, які не були передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку, Гречаноподівська сільська рада забезпечує вжиття необхідних заходів щодо їх усунення або мінімізації, а також розглядає можливість внесення відповідних змін до Стратегії розвитку громади.

Загальна координація процесу моніторингу, його методичне та інформаційне забезпечення, а також підготовка узагальнених звітів про результати виконання Стратегії покладаються на Гречаноподівську сільську раду.

Результати моніторингу враховуватимуться під час прийняття управлінських рішень щодо подальшої реалізації Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади та забезпечення екологічно безпечного і сталого розвитку території.

Таблиця 9.1 Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ДДП для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

№ з/п	Зміст заходів моніторингу	Одиниця виміру	Кількісні показники			Якісні показники	Показник оцінки	Періодичність	Методи визначення
			Базовий рік	Звітний рік	Звітний рік до базового, частка				
Охорона атмосферного повітря									
1.1	Кількість промислово-виробничих підприємств, що мають проекти організації санітарно-захисної зони та ступінь їх реалізації	одиниць із загальної кількості зареєстрованих підприємств			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
1.2	Загальні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних та пересувних джерел викидів,	тонн/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2. Охорона водних ресурсів									
2.1	Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водопостачання	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.2	Кількість домогосподарств, підключених до централізованої системи водовідведення	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.3	Обсяг забору прісної води за рахунок централізованого водопостачання	тис. м3/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та		

							пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.4	Обсяг стічних вод від житлово-комунального сектору та промислових підприємств	тис. м3/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.5	Частка скидів забруднених (забруднених без очистки та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти у загальному обсязі скидів	%			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.6.	Розвиток мереж та споруд системи централізованого водопостачання,	км/рік			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
2.7.	Частка населення, яке має доступ до безпечної питної води гарантованої якості	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
Управління відходами									
5.1	Обсяги утворення ПВ на території громади	тонн/рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		

					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
5.2	Обсяги відсортованої вторинної сировини з ПВ	тонн/рік, % від загального обсягу утворених відходів			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
5.3.	Частка населення, яке охоплено роздільним збиранням побутових відходів	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
5.4.	Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ	Од.			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	Власні спостереження
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
5.5	Співвідношення частки перероблених та утилізованих відходів до утворених	% від загальної кількості			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
Розвиток мережі об'єктів природно-заповідного фонду									
6.1	Загальна кількість об'єктів ПЗФ на території ТГ	Од.			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		

6.2	Площа об'єктів природно-заповідного фонду, їх частка у загальній території громади	Га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
6.3	Площі водоохоронних зон та прибережно-захисних смуг водних об'єктів, винесених у натуру згідно з проектами землеустрою, їх частка у загальній площі території громади	Га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
6.4	Площа територій національної екомережі в межах ТГ	тис.га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
Земельні ресурси та ґрунти, використання зелених насаджень									
7.1	Площа орних земель (ріллі) та їх частка у загальній площі території	тис.га, %			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.2.	Частка площі сільськогосподарських угідь екстенсивного використання (сіножатей, пасовищ) у загальній території ТГ	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.3	Площа земель органічного виробництва, та їх частка у загальній площі сільськогосподарських угідь	тис. га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.4	Площа відновлених земель та екосистем, площа рекультивованих земель та земель, на яких проводяться заходи з консервації	тис. га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		

					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.5	Вміст органічного вуглецю у ґрунтах сільськогосподарських угідь	мг/кг ґрунту %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.6	Площа лісів та лісистість територій	тис. га %			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.7	Площа зелених насаджень,	тис. га			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
7.8	Частка створення зелених насаджень загального користування,	га/ % від загальної площі населеного пункту			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
Клімат, екологічна просвіта									
8.1	Споживання енергоресурсів установами комунальної власності	МВ год рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	Власні дослідження МТГ
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
8.2	Частка енергії, виробленої з відновлювальних джерел, у загальному кінцевому споживанні енергії	%			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу	1 раз на рік	
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		

8.3	Скорочення обсягу викидів	тCO2 рік			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
8.4.	Підвищення рівня інформування громадян про стан навколишнього середовища	К-сть заходів			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту ДДП		
Здоров'я населення									
9.1	Рівень захворюваності населення	осіб на 1 тис. населення			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
9.2	Природний приріст населення	осіб на 1 тис. населення			> 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					< 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Проекту		
9.3	Кількість новоутворень	кількість випадків/рік на 1 тис. населення			< 1		Позитивний результат	1 раз на рік	За статистичними даними
					= 1		Нейтральний результат, що потребує подальшого моніторингу		
					> 1		Негативний результат, необхідно вжити заходи для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання Стратегії		

Запропонована система моніторингу наслідків виконання Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади забезпечує можливість своєчасного виявлення, оцінки та контролю можливих впливів на довкілля і здоров'я населення в процесі реалізації документа державного планування.

Передбачені заходи моніторингу охоплюють основні компоненти навколишнього природного середовища, зокрема атмосферне повітря, водні ресурси, земельні ресурси, сферу управління відходами, біорізноманіття, кліматичні аспекти та показники здоров'я населення.

Це дозволить здійснювати комплексну оцінку екологічного стану території громади та ефективності впровадження природоохоронних і соціально-економічних заходів.

Реалізація системи моніторингу сприятиме:

- забезпеченню екологічної безпеки території громади;
- своєчасному реагуванню на виявлені негативні тенденції;
- підвищенню ефективності управлінських рішень;
- удосконаленню природоохоронної діяльності;
- забезпеченню відкритості та інформування населення щодо стану довкілля.

Результати моніторингу враховуватимуться під час реалізації Стратегії та, у разі необхідності, стануть підставою для коригування окремих заходів і управлінських рішень з метою забезпечення сталого та екологічно збалансованого розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади.

10 ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Оскільки реалізація заходів, передбачених Стратегією розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області, здійснюватиметься виключно в межах території України та не передбачає провадження діяльності, яка може спричинити негативний вплив на довкілля суміжних держав, транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, відсутні.

Територія Гречаноподівської сільської територіальної громади розташована на значній відстані від державного кордону України, а заплановані стратегічні та інфраструктурні заходи мають локальний характер і спрямовані на соціально-економічний розвиток громади, покращення якості життя населення, розвиток комунальної та транспортної інфраструктури, благоустрій територій, охорону навколишнього природного середовища та підвищення енергоефективності.

У зв'язку з цим реалізація Стратегії не матиме негативного впливу на атмосферне повітря, водні ресурси, ґрунти, біорізноманіття чи інші компоненти довкілля за межами території України.

11 РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ

Стратегічна екологічна оцінка Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області на період до 2027 року проведена відповідно до вимог Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а також інших нормативно-правових актів у сфері охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки.

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки проведено комплексний аналіз сучасного стану навколишнього природного середовища, природно-ресурсного потенціалу та умов життєдіяльності населення Гречаноподівської сільської територіальної громади. Оцінено наявні екологічні проблеми території, визначено основні фактори антропогенного впливу, а також проаналізовано можливі наслідки реалізації положень документа державного планування для компонентів довкілля та здоров'я населення.

Під час підготовки звіту про СЕО враховано особливості території громади, її природно-кліматичні умови, структуру господарського комплексу, сучасний стан інженерної та соціальної інфраструктури, рівень техногенного навантаження, а також фактори, пов'язані з наслідками воєнних дій та загальними викликами соціально-економічного розвитку регіону.

Аналіз стану довкілля показав, що для території громади актуальними залишаються питання:

- забезпечення населення якісною питною водою;
- модернізації систем водопостачання та водовідведення;
- підвищення енергоефективності об'єктів комунальної сфери;
- удосконалення системи управління побутовими відходами;
- благоустрою та озеленення територій;
- покращення стану дорожньої та транспортної інфраструктури;
- збереження земельних ресурсів та родючості ґрунтів;
- підвищення рівня екологічної безпеки території;
- адаптації громади до наслідків зміни клімату та сучасних воєнних викликів.

У межах проведення СЕО здійснено оцінку ймовірних наслідків реалізації Стратегії для:

- атмосферного повітря;
- водних ресурсів;
- земельних ресурсів і ґрунтів;
- рослинного та тваринного світу;
- природних екосистем;
- кліматичних умов;
- сфери управління відходами;
- здоров'я населення та умов життєдіяльності населення.

Встановлено, що реалізація більшості заходів Стратегії матиме позитивний вплив на стан навколишнього природного середовища та якість життя населення громади. Насамперед позитивні наслідки очікуються внаслідок:

- модернізації об'єктів житлово-комунального господарства;
- розвитку систем централізованого водопостачання;
- оновлення інженерних мереж;
- впровадження енергоефективних технологій;
- використання відновлюваних джерел енергії;
- покращення транспортної інфраструктури;
- розвитку соціальної та медичної сфери;
- ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ;

- впровадження заходів з благоустрою та озеленення;
 - формування безпечного та безбар'єрного середовища.
- Очікується, що реалізація Стратегії сприятиме:
- зменшенню обсягів споживання енергетичних ресурсів;
 - скороченню втрат у системах водопостачання;
 - покращенню якості питної води;
 - підвищенню ефективності поводження з побутовими відходами;
 - зниженню рівня антропогенного навантаження на довкілля;
 - покращенню санітарного стану населених пунктів;
 - підвищенню рівня екологічної свідомості населення;
 - покращенню умов проживання населення;
 - зміцненню екологічної та техногенної безпеки громади.

Позитивний довгостроковий ефект очікується також у сфері кліматичної політики та адаптації до зміни клімату. Заплановані заходи з термомодернізації будівель, енергозбереження, розвитку альтернативної енергетики та озеленення територій сприятимуть скороченню викидів парникових газів, зменшенню енергетичної залежності та підвищенню стійкості громади до кліматичних ризиків, зокрема посух, хвиль спеки та дефіциту водних ресурсів.

Разом із тим у процесі реалізації окремих інфраструктурних, будівельних та ремонтних заходів можливе виникнення тимчасових локальних негативних впливів на довкілля. Такі впливи можуть проявлятися у вигляді:

- підвищення рівня шуму;
- утворення пилу;
- збільшення навантаження на транспортну інфраструктуру;
- тимчасового порушення ґрунтового покриву;
- утворення будівельних відходів;
- локального забруднення територій у разі недотримання екологічних вимог.

Однак зазначені впливи матимуть короткостроковий, локальний та тимчасовий характер і можуть бути мінімізовані за умови:

- дотримання вимог природоохоронного законодавства;
- виконання природоохоронних та санітарних заходів;
- здійснення екологічного контролю;
- проведення рекультивації порушених територій;
- належної організації поводження з відходами;
- дотримання екологічних вимог під час реалізації проєктів.

У межах СЕО розглянуто альтернативні сценарії розвитку території громади, зокрема:

- «нульовий сценарій»;
- сценарій часткової реалізації заходів;
- сценарій повної реалізації Стратегії.

За результатами аналізу встановлено, що відмова від реалізації Стратегії або впровадження лише окремих заходів не дозволить забезпечити належний рівень розвитку громади, покращення стану довкілля та підвищення якості життя населення. «Нульовий сценарій» може призвести до подальшого погіршення технічного стану інженерної інфраструктури, загострення екологічних проблем, погіршення демографічної ситуації та зростання ризиків для здоров'я населення.

Натомість сценарій комплексної реалізації Стратегії забезпечує системний підхід до розвитку території громади та створює передумови для:

- сталого соціально-економічного розвитку;
- підвищення інвестиційної привабливості громади;

- покращення екологічної ситуації;
- модернізації інфраструктури;
- підвищення енергоефективності;
- формування безпечного та комфортного середовища проживання населення.

У ході проведення стратегічної екологічної оцінки також враховано можливі вторинні, кумулятивні та синергічні наслідки реалізації Стратегії. Встановлено, що поєднання заходів у сферах енергоефективності, благоустрою, управління відходами, розвитку інженерної інфраструктури та озеленення території матиме позитивний синергічний ефект і сприятиме комплексному покращенню екологічного стану громади.

Під час проведення СЕО враховано сучасні виклики, пов'язані з воєнним станом та наслідками збройної агресії російської федерації проти України. Встановлено, що воєнні ризики можуть впливати на стан інфраструктури, якість довкілля та доступність окремих природних ресурсів. Водночас реалізація заходів Стратегії сприятиме підвищенню стійкості громади, розвитку систем цивільного захисту, покращенню безпеки населення та відновленню території.

З метою забезпечення екологічної безпеки та своєчасного реагування на можливі негативні зміни передбачено систему моніторингу наслідків виконання документа державного планування. Запропоновані заходи моніторингу охоплюють:

- атмосферне повітря;
- водні ресурси;
- земельні ресурси;
- сферу управління відходами;
- біорізноманіття;
- кліматичні показники;
- стан здоров'я населення.

Результати моніторингу враховуватимуться під час реалізації Стратегії та прийняття подальших управлінських рішень, а у разі необхідності — стануть підставою для внесення змін до окремих заходів або механізмів реалізації документа державного планування.

За результатами проведеної стратегічної екологічної оцінки встановлено, що реалізація Стратегії розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади Криворізького району Дніпропетровської області на період до 2027 року не матиме значних негативних наслідків для довкілля та здоров'я населення за умови дотримання вимог природоохоронного законодавства України, врахування екологічних обмежень та виконання передбачених природоохоронних заходів.

Транскордонні наслідки реалізації документа державного планування для довкілля та здоров'я населення відсутні, оскільки заплановані заходи мають локальний характер та не можуть впливати на території інших держав. Проведення консультацій відповідно до Конвенції Еспо не потребується.

Таким чином, Стратегія розвитку Гречаноподівської сільської територіальної громади відповідає принципам сталого розвитку, враховує екологічні аспекти територіального розвитку, спрямована на підвищення рівня екологічної безпеки, енергоефективності та якості життя населення і може бути рекомендована до затвердження та подальшої реалізації.

Заступник сільського голови

Анастасія ПІЗНЯК

з комунальних питань